

DZIENNIK USTAW RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Warszawa, dnia 16 września 2024 r.

Poz. 1366

OBWIESZCZENIE MINISTRA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI¹⁾

z dnia 20 sierpnia 2024 r.

**w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi
w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej na operacje typu
„Modernizacja gospodarstw rolnych” w ramach poddziałania „Wsparcie inwestycji w gospodarstwach rolnych”
objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020**

1. Na podstawie art. 16 ust. 3 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1461) ogłasza się w załączniku do niniejszego obwieszczenia jednolity tekst rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 21 sierpnia 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej na operacje typu „Modernizacja gospodarstw rolnych” w ramach poddziałania „Wsparcie inwestycji w gospodarstwach rolnych” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (Dz. U. z 2021 r. poz. 2101), z uwzględnieniem zmian wprowadzonych:

- 1) rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 14 grudnia 2022 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej na operacje typu „Modernizacja gospodarstw rolnych” w ramach poddziałania „Wsparcie inwestycji w gospodarstwach rolnych” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (Dz. U. poz. 2653);
- 2) rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 21 lipca 2023 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej na operacje typu „Modernizacja gospodarstw rolnych” w ramach poddziałania „Wsparcie inwestycji w gospodarstwach rolnych” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (Dz. U. poz. 1619).

2. Podany w załączniku do niniejszego obwieszczenia tekst jednolity rozporządzenia nie obejmuje:

- 1) § 2–5 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 14 grudnia 2022 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej na operacje typu „Modernizacja gospodarstw rolnych” w ramach poddziałania „Wsparcie inwestycji w gospodarstwach rolnych” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (Dz. U. poz. 2653), które stanowią:

„§ 2. 1. Do przyznawania pomocy finansowej na operacje typu „Modernizacja gospodarstw rolnych” w ramach poddziałania „Wsparcie inwestycji w gospodarstwach rolnych” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020, w sprawach objętych postępowaniami wszczętymi i niezakończonymi zawarciem umowy o przyznaniu tej pomocy przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, stosuje się przepisy rozporządzenia zmienianego w § 1 w brzmieniu dotychczasowym, z wyłączeniem:

- 1) § 8 ust. 1 i 1a rozporządzenia zmienianego w § 1, który stosuje się w brzmieniu nadanym niniejszym rozporządzeniem do przyznawania pomocy w sprawach objętych postępowaniami wszczętymi wskutek złożenia wniosku o przyznanie pomocy w 2022 r. i niezakończonymi przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia zawarciem umowy o przyznaniu tej pomocy;
- 2) § 12 ust. 1 i 6 rozporządzenia zmienianego w § 1, które stosuje się w brzmieniu nadanym niniejszym rozporządzeniem.

¹⁾ Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi kieruje działem administracji rządowej – rozwój wsi, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 grudnia 2023 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (Dz. U. poz. 2706).

2. Podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy finansowej na operację typu „Modernizacja gospodarstw rolnych” w ramach poddziałania „Wsparcie inwestycji w gospodarstwach rolnych” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020, zapewniającą poprawę ogólnych wyników gospodarstwa w obszarze, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 1 lit. a–d rozporządzenia zmienianego w § 1, który złożył w naborze przeprowadzonym w 2022 r. wniosek o przyznanie tej pomocy, może dokonać zmian w złożonym wniosku w zakresie wynikającym ze zmian wprowadzonych niniejszym rozporządzeniem w § 8 ust. 1 i 1a rozporządzenia zmienianego w § 1 w zakresie kwoty wnioskowanej pomocy przez jej zwiększenie lub w zakresie planu finansowego operacji, lub zestawienia rzeczowo-finansowego operacji, w związku ze zwiększeniem kwoty pomocy.

§ 3. Do wypłaty pomocy finansowej na operacje typu „Modernizacja gospodarstw rolnych” w ramach poddziałania „Wsparcie inwestycji w gospodarstwach rolnych” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020, w sprawach objętych postępowaniami wszczętymi i niezakończonymi wypłatą pomocy przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, stosuje się przepisy rozporządzenia zmienianego w § 1 w brzmieniu dotychczasowym, z wyłączeniem przepisów § 28 ust. 1 i 1c rozporządzenia zmienianego w § 1, które stosuje się w brzmieniu nadanym niniejszym rozporządzeniem.

§ 4. 1. Jeżeli przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia beneficjent nie otrzymał płatności końcowej, umowa o przyznaniu pomocy może zostać zmieniona, na jego wniosek, w zakresie wynikającym ze zmian wprowadzonych niniejszym rozporządzeniem w § 8 ust. 1 i 1a rozporządzenia zmienianego w § 1, w odniesieniu do kwoty pomocy, która nie została wypłacona w związku z realizacją operacji.

2. Beneficjent składa wniosek, o którym mowa w ust. 1:

- 1) w terminie 2 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia – w przypadku gdy złożył wniosek o płatność końcową przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia;
- 2) najpóźniej w dniu złożenia wniosku o płatność pośrednią albo wniosku o płatność końcową – w pozostałych przypadkach.

3. W przypadku niezłożenia wniosku, o którym mowa w ust. 1, albo złożenia go w terminie innym niż określony w ust. 2 Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa rozpatruje wniosek o płatność zgodnie z postanowieniami zawartej umowy.

4. W przypadku gdy beneficjent złożył wniosek o płatność końcową przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia i złożył wniosek, o którym mowa w ust. 1, termin rozpatrzenia wniosku o płatność końcową, o którym mowa w § 29 ust. 1 rozporządzenia zmienianego w § 1, wydłuża się o czas niezbędny do rozpatrzenia wniosku, o którym mowa w ust. 1.

§ 5. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.”;

- 2) § 2 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 21 lipca 2023 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej na operacje typu „Modernizacja gospodarstw rolnych” w ramach poddziałania „Wsparcie inwestycji w gospodarstwach rolnych” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (Dz. U. poz. 1619), który stanowi:

„§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.”.

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi: *C. Siekierski*

Załącznik do obwieszczenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi
z dnia 20 sierpnia 2024 r. (Dz. U. poz. 1366)

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI¹⁾

z dnia 21 sierpnia 2015 r.

w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej na operacje typu „Modernizacja gospodarstw rolnych” w ramach poddziałania „Wsparcie inwestycji w gospodarstwach rolnych” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020

Na podstawie art. 45 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (Dz. U. z 2023 r. poz. 2298) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa szczegółowe warunki i tryb przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej na operacje typu „Modernizacja gospodarstw rolnych” w ramach poddziałania „Wsparcie inwestycji w gospodarstwach rolnych” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020, zwanym dalej „programem”, w tym:

- 1) formę i tryb składania wniosków o przyznanie tej pomocy, zwanej dalej „pomocą”, oraz wniosków o płatność;
- 2) szczegółowe wymagania, jakim powinien odpowiadać wniosek o przyznanie pomocy;
- 3) kryteria wyboru operacji;
- 4) szczegółowe wymagania, jakim powinna odpowiadać umowa o przyznaniu pomocy, zwana dalej „umową”;
- 5) przypadki, w których następcy prawnemu beneficjentowi albo nabywcy gospodarstwa rolnego lub jego części jest przyznawana pomoc, oraz warunki i tryb przyznania tej pomocy.

§ 2. 1. Pomoc przyznaje się rolnikowi, o którym mowa w *art. 17 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 487, z późn. zm.)²⁾*, zwanego dalej „rozporządzeniem nr 1305/2013”, jeżeli:

- 1) jest posiadaczem samoistnym lub zależnym:
 - a) gospodarstwa rolnego w rozumieniu art. 55³ ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. z 2024 r. poz. 1061 i 1237), obejmującego co najmniej 1 ha i nie więcej niż 300 ha gruntów ornych, sadow, łąk trwałych, pastwisk trwałych, gruntów rolnych zabudowanych, gruntów pod stawami lub gruntów pod rowami, lub
 - b) nieruchomości służącej do prowadzenia produkcji w zakresie działów specjalnych produkcji rolnej w rozumieniu ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2024 r. poz. 90 i 1243) w brzmieniu z dnia 12 grudnia 2014 r.
- położonych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, zwanych dalej „gospodarstwem”;

¹⁾ Na dzień ogłoszenia obwieszczenia w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej działem administracji rządowej – rozwój wsi kieruje Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 grudnia 2023 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (Dz. U. poz. 2706).

²⁾ Rozporządzenie utraciło moc z dniem 1 stycznia 2023 r. na podstawie art. 154 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiającego przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylającego rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013 (Dz. Urz. UE L 435 z 06.12.2021, str. 1, z późn. zm.). Ma ono jednak w dalszym ciągu zastosowanie, z zastrzeżeniem rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/2220 z dnia 23 grudnia 2020 r. ustanawiającego niektóre przepisy przejściowe dotyczące wsparcia z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) w latach 2021 i 2022 oraz zmieniającego rozporządzenia (UE) nr 1305/2013, (UE) nr 1306/2013 i (UE) nr 1307/2013 w odniesieniu do zasobów i stosowania w latach 2021 i 2022 oraz rozporządzenie (UE) nr 1308/2013 w odniesieniu do zasobów i rozdziału takiego wsparcia na lata 2021 i 2022 (Dz. Urz. UE L 437 z 28.12.2020, str. 1), do wdrażania programów rozwoju obszarów wiejskich zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005 do dnia 31 grudnia 2025 r. Na tych samych warunkach ma ono zastosowanie do wydatków poniesionych przez beneficjentów i pokrytych przez agencję płatniczą w ramach tych programów rozwoju obszarów wiejskich do dnia 31 grudnia 2025 r.

- 2) w gospodarstwie, którego jest posiadaczem, prowadzi w celach zarobkowych działalność rolniczą w zakresie produkcji zwierzęcej lub roślinnej, z wyłączeniem chowu i hodowli ryb, i działalność ta nie jest prowadzona w celach naukowo-badawczych;
- 3) ma nadany numer identyfikacyjny w trybie przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności, zwany dalej „numerem identyfikacyjnym”.

1a.³⁾ Warunek przyznania pomocy, o którym mowa w ust. 1 pkt 1 lit. a, w zakresie maksymalnej powierzchni gruntów ornych, sadów, łąk trwałych, pastwisk trwałych, gruntów rolnych zabudowanych, gruntów pod stawami lub gruntów pod rowami nie dotyczy realizacji operacji w obszarze zielona energia w gospodarstwie.

2. W przypadku rolnika, o którym mowa w *art. 17 ust. 2 rozporządzenia nr 1305/2013*²⁾, zwanego dalej „rolnikiem”, będącego osobą fizyczną pomoc jest przyznawana, jeżeli poza warunkami wymienionymi w ust. 1 ponadto:

- 1) kieruje gospodarstwem;
- 2) jest obywatelem państwa członkowskiego Unii Europejskiej;
- 3) jest pełnoletni.

3. Uznaje się, że rolnik będący osobą fizyczną prowadzi działalność rolniczą w celach zarobkowych, jeżeli w okresie 12 miesięcy poprzedzających miesiąc złożenia wniosku o przyznanie pomocy uzyskał przychód ze sprzedaży produktów rolnych w wysokości co najmniej 5 tys. zł, udokumentowany fakturą VAT lub fakturą VAT RR, lub wydrukiem paragonu fiskalnego kas rejestrujących, lub dokumentacją podatkową podatku dochodowego od osób fizycznych.

3a. Przepisu ust. 3 nie stosuje się do rolnika będącego osobą fizyczną, który prowadzi działalność rolniczą przez okres krótszy niż 12 miesięcy poprzedzających miesiąc złożenia wniosku o przyznanie pomocy.

4. Uznaje się, że rolnik będący osobą fizyczną kieruje gospodarstwem, jeżeli ponosi koszty i czerpie korzyści w związku z prowadzeniem tego gospodarstwa i podejmuje wszelkie decyzje dotyczące jego prowadzenia.

5. Warunki przyznania pomocy, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 2 i ust. 2, powinny być spełnione co najmniej od dnia złożenia wniosku o przyznanie pomocy.

6. W przypadku rolnika będącego osobą prawną albo spółką osobową w rozumieniu ustawy z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych (Dz. U. z 2024 r. poz. 18 i 96) pomoc jest przyznawana, jeżeli poza warunkami wymienionymi w ust. 1 jest ponadto wpisany do rejestru przedsiębiorców w Krajowym Rejestrze Sądowym co najmniej od dnia złożenia wniosku o przyznanie pomocy, a w przypadku przedsiębiorcy zagranicznego będącego osobą prawną albo jednostką organizacyjną niebędącą osobą prawną posiadającą zdolność prawną, który wykonuje działalność gospodarczą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w ramach oddziału – jeżeli poza warunkami wymienionymi w ust. 1 jego oddział jest ponadto wpisany do rejestru przedsiębiorców w Krajowym Rejestrze Sądowym co najmniej od dnia złożenia wniosku o przyznanie pomocy.

7. W przypadku rolnika będącego wspólnikiem spółki cywilnej pomoc jest przyznawana, jeżeli numer identyfikacyjny został nadany spółce oraz jeżeli poza warunkami wymienionymi w ust. 1 pkt 1 i 2 ponadto:

- 1) gospodarstwo, w którym będzie realizowana operacja, stanowi wkład wniesiony do tej spółki;
- 2) w ramach umowy tej spółki jest prowadzona działalność rolnicza w zakresie określonym w ust. 1 pkt 2 co najmniej od dnia złożenia wniosku o przyznanie pomocy;
- 3) każdy ze wspólników będący osobą fizyczną spełnia warunki określone w ust. 2 pkt 2 i 3;
- 4) każdy ze wspólników będący osobą prawną, z wyjątkiem przedsiębiorcy zagranicznego będącego osobą prawną, albo spółką osobową w rozumieniu ustawy z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych jest wpisany do rejestru przedsiębiorców w Krajowym Rejestrze Sądowym co najmniej od dnia złożenia wniosku o przyznanie pomocy;
- 5) oddział każdego przedsiębiorcy zagranicznego będącego osobą prawną albo jednostką organizacyjną niebędącą osobą prawną posiadającą zdolność prawną, który wykonuje działalność gospodarczą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w ramach tego oddziału, jest wpisany do rejestru przedsiębiorców w Krajowym Rejestrze Sądowym co najmniej od dnia złożenia wniosku o przyznanie pomocy.

§ 3. Pomoc przyznaje się grupie rolników będących osobami fizycznymi, którzy wspólnie ubiegają się o pomoc, zwanych dalej „osobami wspólnie wnioskującymi”, jeżeli:

- 1) każdy z nich spełnia warunki określone w § 2 ust. 1 i 2;

³⁾ Dodany przez § 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 14 grudnia 2022 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej na operacje typu „Modernizacja gospodarstw rolnych” w ramach poddziałania „Wsparcie inwestycji w gospodarstwach rolnych” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (Dz. U. poz. 2653), które weszło w życie z dniem 17 grudnia 2022 r.

- 2) zawarły między sobą, w formie pisemnej, umowę, której czas trwania nie może być krótszy niż 7 lat od dnia złożenia przez te osoby wniosku o przyznanie pomocy, zawierającą w szczególności postanowienia dotyczące zasad wspólnego używania przedmiotu operacji oraz zakresu prac wykonywanych przez każdą z tych osób uwzględniającego zasoby i potrzeby gospodarstw tych osób.

§ 4. 1. Pomoc przyznaje się na operację:

- 1) w obszarze nawadniania w gospodarstwie lub w obszarze zielona energia w gospodarstwie, lub zapewniającą poprawę ogólnych wyników gospodarstwa w obszarze:⁴⁾
 - a) rozwój produkcji psian lub
 - b) rozwój produkcji mleka krowiego, lub
 - c) rozwój produkcji bydła mięsnego, lub
 - d) związanym z racjonalizacją technologii produkcji, wprowadzeniem innowacji, zmianą profilu produkcji, zwiększeniem skali produkcji, poprawą jakości produkcji lub zwiększeniem wartości dodanej produktu;
- 2) w wyniku realizacji której nastąpi w gospodarstwie wzrost liczby:
 - a) loch do co najmniej 50 – w przypadku obszaru, o którym mowa w pkt 1 lit. a,
 - b) krow, których wiek przekracza 24 miesiące, zwanych dalej „krowami mlecznymi”, lub krow, które przekroczą wiek 24 miesięcy najpóźniej w dniu 15 maja roku, w którym zostanie złożony wniosek o płatność końcową, do co najmniej 25 – w przypadku obszaru, o którym mowa w pkt 1 lit. b;
- 3)⁵⁾ obejmującą wyłącznie inwestycje związane bezpośrednio z działalnością rolniczą, w tym również przygotowaniem do sprzedaży produktów rolnych wytwarzanych w gospodarstwie oraz nawadnianiem w przypadku operacji, o której mowa w ust. 1 pkt 1 lit. a–d, oraz nawadniania w gospodarstwie; w przypadku gdy operacja jest związana bezpośrednio z działalnością rolniczą w zakresie produkcji zwierzęcej, operacja może obejmować wyłącznie inwestycje związane z produkcją zwierzęcą w zakresie zwierząt gospodarskich w rozumieniu przepisów o organizacji hodowli i rozrodzie zwierząt gospodarskich;
- 3a)⁶⁾ obejmującą inwestycje związane z wytwarzaniem energii elektrycznej z energii promieniowania słonecznego, magazynowaniem tej energii oraz wykorzystywaniem jej wyłącznie na potrzeby własne gospodarstwa, w przypadku operacji w obszarze zielona energia w gospodarstwie;
- 4) uzasadnioną ekonomicznie, w tym pod względem racjonalności jej kosztów;
- 5) której koszty kwalifikowalne nie są finansowane z udziałem innych środków publicznych;
- 6) która nie spowoduje wzrostu produkcji, dla której brak jest rynku zbytu;
- 7) spełniającą wymagania określone przepisami prawa mającymi zastosowanie do inwestycji realizowanych w ramach operacji;
- 8) której realizacja nie jest możliwa bez udziału środków publicznych.

1a. W przypadku operacji w obszarze nawadniania w gospodarstwie pomoc jest przyznawana, jeżeli inwestycja objęta tą operacją spełnia warunki określone w *art. 46 ust. 1–4, ust. 5 akapit pierwszy i ust. 6 akapit pierwszy rozporządzenia nr 1305/2013²⁾*, z tym że współczynnik procentowy, o którym mowa w *art. 46 ust. 4 akapit pierwszy i ust. 6 akapit pierwszy rozporządzenia nr 1305/2013²⁾*, zwany dalej „współczynnikiem potencjalnej oszczędności wody”, wynosi co najmniej 10 %.

1b.⁷⁾ W przypadku operacji w obszarze zielona energia w gospodarstwie pomoc jest przyznawana, jeżeli inwestycja objęta tą operacją:

- 1) dotyczy zainstalowania urządzeń do wytwarzania energii elektrycznej z energii promieniowania słonecznego w gospodarstwie, w tym na budynkach, o ile pokrycie dachu na tych budynkach nie jest wykonane z wykorzystaniem wyrobów zawierających azbest oraz jeżeli te urządzenia objęte pomocą będą usytuowane na gruntach rolnych zabudowanych;
- 2) będzie realizowana na podstawie projektu instalacji urządzeń do wytwarzania energii elektrycznej z energii promieniowania słonecznego lub pomp ciepła;

⁴⁾ Wprowadzenie do wyliczenia ze zmianą wprowadzoną przez § 1 pkt 2 lit. a tiret pierwsze rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 3.

⁵⁾ Ze zmianą wprowadzoną przez § 1 pkt 2 lit. a tiret drugie rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 3.

⁶⁾ Dodany przez § 1 pkt 2 lit. a tiret trzecie rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 3.

⁷⁾ Dodany przez § 1 pkt 2 lit. b rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 3.

- 3) będzie dostosowana do zużycia energii elektrycznej gospodarstwa wynikającego z projektu instalacji urządzeń, o którym mowa w pkt 2, a całkowita moc urządzeń wytwarzających energię elektryczną w gospodarstwie nie przekroczy 50 kilowat (kW), przy czym całkowita moc wykorzystywana na potrzeby budynków mieszkalnych jednorodzinnych znajdujących się w gospodarstwie nie przekroczy 10 kW i będzie stanowić nie więcej niż 20 % całkowitej mocy urządzeń do wytwarzania energii elektrycznej z energii promieniowania słonecznego znajdujących się w gospodarstwie.

1c.⁷⁾ Projekt instalacji urządzeń, o którym mowa w ust. 1b pkt 2, zawiera co najmniej:

- 1) plan zabudowy gospodarstwa sporządzony na kopii mapy zasadniczej albo mapy ewidencyjnej z usytuowaniem urządzeń do wytwarzania energii elektrycznej z energii promieniowania słonecznego oraz magazynów energii elektrycznej lub pomp ciepła, istniejących lub planowanych do wykonania oraz innych zainstalowanych urządzeń do wytwarzania energii elektrycznej lub ciepłej z odnawialnych źródeł energii, w przypadku gdy podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy posiada takie urządzenia;
- 2) wskazanie zużycia energii elektrycznej wynikające z faktur wystawionych w ostatnich 12 miesiącach poprzedzających miesiąc złożenia wniosku o przyznanie pomocy, a w przypadku podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy prowadzącego działalność rolniczą w gospodarstwie przez okres krótszy niż 12 miesięcy poprzedzających miesiąc złożenia wniosku o przyznanie pomocy – wskazanie zużycia energii elektrycznej od dnia rozpoczęcia prowadzenia działalności rolniczej w gospodarstwie;
- 3) wskazanie mocy zainstalowanej elektrycznej istniejących urządzeń do wytwarzania energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii, w podziale na budynki mieszkalne jednorodzinne oraz pozostałe budynki w gospodarstwie, w przypadku gdy podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy posiada takie urządzenia;
- 4) parametry techniczne planowanych do wykonania urządzeń do wytwarzania energii elektrycznej z energii promieniowania słonecznego, w tym ich sprawność wyrażoną w procentach, a także, w przypadku instalacji pomp ciepła, parametry techniczne pomp ciepła, w tym ich rodzaj i moc oraz zapotrzebowanie na energię cieplną w budynkach mieszkalnych jednorodzinnych oraz w pozostałych budynkach w gospodarstwie;
- 5) parametry techniczne istniejących oraz planowanych do wykonania magazynów energii elektrycznej, w tym ich moc ładowania i pojemność z uwzględnieniem wymogów określonych w § 9 ust. 1b pkt 1;
- 6) określenie doboru mocy planowanych do wykonania urządzeń do wytwarzania energii elektrycznej z energii promieniowania słonecznego oraz magazynów energii elektrycznej lub pomp ciepła na podstawie zużycia energii elektrycznej wynikającej z przedstawionych faktur za okres, o którym mowa w pkt 2, z uwzględnieniem urządzeń, o których mowa w pkt 3, oraz zainstalowania pomp ciepła, w podziale na budynki mieszkalne jednorodzinne oraz pozostałe budynki w gospodarstwie, z wyłączeniem budynków przeznaczonych do chowu drobiu nieekologicznego, o którym mowa w ust. 3.

1d.⁷⁾ Przepisu ust. 1 pkt 6 nie stosuje się w przypadku realizacji operacji w obszarze zielona energia w gospodarstwie.

2. Realizacja operacji przyczyni się do poprawy ogólnych wyników gospodarstwa, jeżeli ma na celu poprawę konkurencyjności i zwiększenie rentowności gospodarstwa oraz doprowadzi do wzrostu wartości dodanej brutto w gospodarstwie (GVA), co najmniej o 10 % w odniesieniu do roku, w którym przypada dzień rozpoczęcia terminu składania wniosków o przyznanie pomocy, w którym został złożony dany wniosek, w okresie 5 lat od dnia przyznania pomocy.

3. Pomocy nie przyznaje się na operację dotyczącą chowu drobiu, chyba że chów ten jest ekologiczny zgodnie z *rozporządzeniem Rady (WE) nr 834/2007 z dnia 28 czerwca 2007 r. w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych i uchylającym rozporządzenie (EWG) nr 2092/91 (Dz. Urz. UE L 189 z 20.07.2007, str. 1, z późn. zm.)*⁸⁾, zwanym dalej „rozporządzeniem nr 834/2007”, albo operacja będzie polegała na zmianie sposobu chowu z nieekologicznego na ekologiczny.

4. W przypadku operacji, o której mowa w ust. 1 pkt 1 lit. a–d, pomoc przyznaje się, jeżeli wielkość ekonomiczna gospodarstwa jest nie mniejsza niż 13 tys. euro i nie większa niż:

- 1) 250 tys. euro – w przypadku operacji, o której mowa w ust. 1 pkt 1 lit. a,
- 2) 200 tys. euro – w przypadku operacji, o której mowa w ust. 1 pkt 1 lit. b–d

– z zastrzeżeniem ust. 5 i 6.

⁸⁾ Rozporządzenie utraciło moc z dniem 1 stycznia 2022 r. na podstawie art. 56 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/848 z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych i uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 834/2007 (Dz. Urz. UE L 150 z 14.6.2018, str. 1, z późn. zm.). Rozporządzenie to jest jednak nadal stosowane do celów zakończenia analizy nadal nierozpatrzonej wniosków państw trzecich, zgodnie z art. 58 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/848. Odniesienia do uchylonego rozporządzenia odczytuje się jako odniesienia do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/848.

5. W przypadku gdy operację mają realizować osoby wspólnie wnioskujące, pomoc może być przyznana, jeżeli wielkość ekonomiczna gospodarstwa osoby wspólnie wnioskującej jest mniejsza niż 13 tys. euro, pod warunkiem że:

- 1) suma wielkości ekonomicznych gospodarstw osób wspólnie wnioskujących wynosi co najmniej 15 tys. euro;
- 2) w wyniku realizacji operacji, w roku złożenia wniosku o płatność końcową, gospodarstwo każdej z tych osób osiągnie wielkość ekonomiczną wynoszącą co najmniej 13 tys. euro.

6. W przypadku operacji, o której mowa w ust. 1 pkt 1 lit. b, pomoc może być przyznana, jeżeli wielkość ekonomiczna gospodarstwa jest nie większa niż 200 tys. euro i:

- 1) w gospodarstwie tym na dzień złożenia wniosku o przyznanie pomocy jest utrzymywane co najmniej 25 krów mlecznych lub krów, które przekroczą wiek 24 miesięcy najpóźniej w dniu 15 maja roku, w którym został złożony ten wniosek, albo
- 2) w gospodarstwie tym na dzień złożenia wniosku o przyznanie pomocy jest utrzymywane co najmniej 15 krów mlecznych lub krów, które przekroczą wiek 24 miesięcy najpóźniej w dniu 15 maja roku, w którym został złożony ten wniosek, i w wyniku realizacji operacji, do dnia złożenia wniosku o płatność końcową, liczba krów mlecznych lub krów, które przekroczą wiek 24 miesięcy najpóźniej w dniu 15 maja roku, w którym zostanie złożony wniosek o płatność końcową, wyniesie co najmniej 25,
- 3) w przypadku gdy operacja jest realizowana przez osobę fizyczną, która w dniu złożenia wniosku o przyznanie pomocy ma nie więcej niż 40 lat, rozpoczęła kierowanie gospodarstwem nie wcześniej niż 5 lat przed złożeniem wniosku o przyznanie pomocy oraz posiada kwalifikacje zawodowe określone w przepisach w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania, wypłaty oraz zwrotu pomocy finansowej na operacje typu „Premie dla młodych rolników” w ramach poddziałania „Pomoc w rozpoczęciu działalności gospodarczej na rzecz młodych rolników” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020, zwaną dalej „młodym rolnikiem” – w gospodarstwie tym na dzień złożenia wniosku o przyznanie pomocy jest utrzymywane mniej niż 15 krów mlecznych lub krów, które przekroczą wiek 24 miesięcy najpóźniej w dniu 15 maja roku, w którym został złożony ten wniosek, albo nie są utrzymywane krowy mleczne lub krowy, które przekroczą wiek 24 miesięcy najpóźniej w dniu 15 maja roku, w którym został złożony ten wniosek, i w wyniku realizacji operacji, do dnia złożenia wniosku o płatność końcową, liczba krów mlecznych lub krów, które przekroczą wiek 24 miesięcy najpóźniej w dniu 15 maja roku, w którym zostanie złożony wniosek o płatność końcową, wyniesie co najmniej 25, a wielkość ekonomiczna gospodarstwa wynosi co najmniej 13 tys. euro.

6a. Za staż pracy w rolnictwie, o którym mowa w § 5 ust. 1 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 13 lipca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania, wypłaty oraz zwrotu pomocy finansowej na operacje typu „Premie dla młodych rolników” w ramach poddziałania „Pomoc w rozpoczęciu działalności gospodarczej na rzecz młodych rolników” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (Dz. U. z 2023 r. poz. 2380), uznaje się okres liczony do dnia złożenia wniosku o przyznanie pomocy, w którym osoba ubiegająca się o przyznanie pomocy:

- 1) podlegała ubezpieczeniu społecznemu rolników jako rolnik lub domownik lub ubezpieczeniu społecznemu z tytułu prowadzenia działalności rolniczej w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej lub państwie członkowskim Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) lub
- 2) była zatrudniona w gospodarstwie na podstawie umowy o pracę lub spółdzielczej umowy o pracę, na stanowisku związanym z prowadzeniem produkcji rolnej, lub
- 3) wykonywała pracę związaną z prowadzeniem działalności rolniczej w charakterze członka spółdzielni produkcji rolnej, lub
- 4) odbyła staż dla bezrobotnych, obejmujący wykonywanie czynności związanych z prowadzeniem działalności rolniczej.

6b. Dokumentem potwierdzającym okoliczności wymienione w ust. 6a:

- 1) pkt 1 – jest zaświadczenie właściwej jednostki organizacyjnej Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego o okresie podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników lub dokument potwierdzający podleganie ubezpieczeniu społecznemu z tytułu prowadzenia działalności rolniczej w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej lub państwie członkowskim Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA);
- 2) pkt 2 – jest świadectwo pracy wydane przez pracodawcę na podstawie przepisów prawa pracy obowiązujących w Rzeczypospolitej Polskiej lub w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej lub państwie członkowskim Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA);
- 3) pkt 3 – jest zaświadczenie o zatrudnieniu zawierające informację potwierdzającą zatrudnienie na stanowisku związanym z prowadzeniem produkcji rolnej, wydane przez spółdzielnię produkcji rolnej;
- 4) pkt 4 – jest zaświadczenie o odbyciu stażu dla bezrobotnych w gospodarstwie, wydane przez starostę lub dokument potwierdzający odbycie takiego stażu, wydany przez właściwy organ lub instytucję innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – w przypadku odbycia takiego stażu w tych państwach.

7. W przypadku operacji w obszarze, o którym mowa w ust. 1 pkt 1 lit. a–d, pomoc przyznaje się, jeżeli:

- 1) operacja będzie realizowana w nie więcej niż dwóch etapach, a wykonanie zakresu rzeczowego, zgodnie z zestawieniem rzeczowo-finansowym operacji, w tym poniesienie przez beneficjenta kosztów kwalifikowalnych operacji oraz złożenie wniosku o płatność końcową, nastąpi w terminie:
 - a) 36 miesięcy od dnia zawarcia umowy – w przypadku operacji realizowanych w dwóch etapach,
 - b) 24 miesięcy od dnia zawarcia umowy – w przypadku operacji realizowanych w jednym etapie– lecz nie później niż do dnia 30 czerwca 2025 r.;
- 2) złożenie wniosku o płatność pośrednią nastąpi w terminie 24 miesięcy od dnia zawarcia umowy;
- 3) płatność końcowa będzie obejmować nie mniej niż 25 % łącznej planowanej wysokości pomocy.

7a.⁹⁾ W przypadku operacji w obszarze nawadniania w gospodarstwie lub w obszarze zielona energia w gospodarstwie pomoc przyznaje się, jeżeli operacja będzie realizowana bez podziału na etapy, a wykonanie zakresu rzeczowego, zgodnie z zestawieniem rzeczowo-finansowym operacji, w tym poniesienie kosztów kwalifikowalnych operacji oraz złożenie wniosku o płatność końcową, nastąpi przed upływem 24 miesięcy od dnia zawarcia umowy, lecz nie później niż do dnia 30 czerwca 2025 r.

8. Przez wniosek o płatność:

- 1) pośrednią – rozumie się wniosek o płatność składany po zrealizowaniu każdego z etapów operacji, jeżeli dany etap nie jest etapem końcowym;
- 2) końcową – rozumie się wniosek o płatność składany po zrealizowaniu całej operacji.

9. W przypadku operacji w obszarze, o którym mowa w ust. 1 pkt 1 lit. a–d, obejmującej inwestycję polegającą na nabyciu rzeczy będących przedmiotem leasingu:

- 1) pomoc przyznaje się, jeżeli:
 - a) operacja będzie realizowana w nie więcej niż pięciu etapach, przy czym część operacji obejmująca wyłącznie inwestycje niepolegające na nabyciu rzeczy będących przedmiotem leasingu będzie realizowana zgodnie z ust. 7 pkt 1,
 - b) złożenie pierwszego wniosku o płatność pośrednią nastąpi w terminie 12 miesięcy od dnia zawarcia umowy, przy czym złożenie pierwszego wniosku o płatność pośrednią w odniesieniu do części operacji obejmującej wyłącznie inwestycje niepolegające na nabyciu rzeczy będących przedmiotem leasingu nastąpi w terminie określonym w ust. 7 pkt 2,
 - c) wniosek o płatność będzie składany nie częściej niż co 6 miesięcy,
 - d) zakończenie realizacji operacji i złożenie wniosku o płatność końcową nastąpi w terminie 60 miesięcy od dnia zawarcia umowy, lecz nie później niż do dnia 30 czerwca 2025 r., przy czym złożenie ostatniego wniosku o płatność w odniesieniu do części operacji obejmującej wyłącznie inwestycje niepolegające na nabyciu rzeczy będących przedmiotem leasingu nastąpi w terminach określonych w ust. 7 pkt 1;
- 2) nie stosuje się przepisu ust. 7 pkt 3.

§ 5. Pomoc przyznaje się na operację realizowaną przez osoby wspólnie wnioskujące, jeżeli dotyczy operacji w obszarze, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 1 lit. a–d, i realizacja takiej operacji wspólnie jest uzasadniona co najmniej organizacją i skalą prowadzonej działalności rolniczej.

§ 6. 1. Wielkość ekonomiczna gospodarstwa, o której mowa w § 4 ust. 4–6, jest ustalana na podstawie całkowitej rocznej standardowej produkcji gospodarstwa, wyrażonej w euro.

2. Całkowita roczna standardowa produkcja gospodarstwa, o której mowa w ust. 1, jest ustalana na podstawie współczynników standardowej produkcji obliczonych zgodnie z metodologią Unii Europejskiej zawartą w *rozporządzeniu Komisji (WE) nr 1242/2008 z dnia 8 grudnia 2008 r. ustanawiającym wspólnotową typologię gospodarstw rolnych* (Dz. Urz. UE L 335 z 13.12.2008, str. 3, z późn. zm.)¹⁰⁾.

⁹⁾ Ze zmianą wprowadzoną przez § 1 pkt 3 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 3.

¹⁰⁾ Rozporządzenie utraciło moc z dniem 1 stycznia 2015 r. na podstawie art. 7 rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) nr 1198/2014 z dnia 1 sierpnia 2014 r. uzupełniającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1217/2009 ustanawiające sieć zbierania danych rachunkowych o dochodach i działalności gospodarczej gospodarstw rolnych w Unii Europejskiej (Dz. Urz. UE L 321 z 07.11.2014, str. 2). W odniesieniu do sieci danych rachunkowych gospodarstw rolnych rozporządzenie stosuje się nadal w odniesieniu do lat obrachunkowych poprzedzających rok obrachunkowy 2015. Rozporządzenie stosuje się w odniesieniu do badań struktury gospodarstw rolnych w Unii wyłącznie z badaniem w 2013 r.

3. Ustalając wielkość ekonomiczną gospodarstwa oraz powierzchnię gospodarstwa posiadanego przez rolnika, uwzględnia się grunty orne, sady, łąki trwałe, pastwiska trwałe, grunty rolne zabudowane, grunty pod stawami oraz grunty pod rowami, wchodzące w skład gospodarstwa w dniu złożenia wniosku o przyznanie pomocy:

- 1) stanowiące przedmiot własności tego rolnika;
- 2) oddane w użytkowanie wieczyste temu rolnikowi;
- 3) które są dzierżawione przez tego rolnika z Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa lub od jednostek samorządu terytorialnego, na podstawie umowy dzierżawy zawartej na czas nieoznaczony albo na okres co najmniej 7 lat od dnia złożenia wniosku o przyznanie pomocy;
- 4) które są dzierżawione przez tego rolnika od podmiotów innych niż wymienione w pkt 3, jeżeli umowa dzierżawy została zawarta:
 - a) w formie aktu notarialnego albo z datą pewną oraz
 - b) na okres co najmniej 7 lat od dnia złożenia wniosku o przyznanie pomocy;
- 5)¹¹⁾ do których temu rolnikowi lub jego małżonkowi przyznano:
 - a) podstawowe wsparcie dochodów do celów zrównoważoności, o którym mowa w art. 16 ust. 2 lit. a rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiającego przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylającego rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013 (Dz. Urz. UE L 435 z 06.12.2021, str. 1, z późn. zm.¹²⁾), zwanego dalej „rozporządzeniem 2021/2115”, lub
 - b) płatności do gruntu w ramach interwencji związanych ze środowiskiem, klimatem i innych zobowiązań w dziedzinie zarządzania, o których mowa w art. 69 lit. a rozporządzenia 2021/2115, lub
 - c) jednolitą płatność obszarową, o której mowa w przepisach o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego, lub
 - d) pomoc finansową w ramach działań obszarowych w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013, zwanego dalej „PROW 2007–2013”, lub programu– co najmniej w roku, w którym złożono wniosek o przyznanie pomocy, a w przypadku gdy w danym roku nie przyznano jeszcze podstawowego wsparcia dochodów do celów zrównoważoności, o którym mowa w rozporządzeniu 2021/2115, lub płatności określonych w lit. b i c, lub pomocy, o której mowa w lit. d – to jeżeli to wsparcie, te płatności lub ta pomoc zostały przyznane co najmniej w roku poprzedzającym rok złożenia wniosku o przyznanie pomocy.

3a. W przypadku gdy grunty uwzględnione przy ustalaniu wielkości ekonomicznej gospodarstwa są położone w różnych okręgach FADN w rozumieniu art. 2 lit. d¹³⁾ rozporządzenia Rady (WE) nr 1217/2009 z dnia 30 listopada 2009 r. ustanawiającego sieć zbierania danych rachunkowych o dochodach i działalności gospodarczej gospodarstw rolnych w Unii Europejskiej (Dz. Urz. UE L 328 z 15.12.2009, str. 27, z późn. zm.¹⁴⁾) położonych w Rzeczypospolitej Polskiej, ustalając wielkość ekonomiczną tego gospodarstwa, bierze się pod uwagę współczynniki standardowej produkcji obliczone dla tego z tych okręgów, w którym jest położona największa część tych gruntów.

4. Przy ustalaniu wielkości ekonomicznej gospodarstwa bierze się pod uwagę:

- 1) w przypadku produkcji zwierzęcej – stan średni zwierząt w roku, w którym przypada dzień rozpoczęcia terminu składania wniosków o przyznanie pomocy;
- 2) w przypadku produkcji roślinnej – uprawy w plonie głównym w roku, w którym przypada dzień rozpoczęcia terminu składania wniosków o przyznanie pomocy; za plon główny uznaje się uprawę, której okres wegetacji jest najdłuższy.

¹¹⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 1 lit. a rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 21 lipca 2023 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej na operacje typu „Modernizacja gospodarstw rolnych” w ramach poddziałania „Wsparcie inwestycji w gospodarstwach rolnych” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (Dz. U. poz. 1619), które weszło w życie z dniem 31 sierpnia 2023 r.

¹²⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 119 z 21.04.2022, str. 1, Dz. Urz. UE L 181 z 07.07.2022, str. 35, Dz. Urz. UE L 227 z 01.09.2022, str. 136, Dz. Urz. UE L 102 z 17.04.2023, str. 1, Dz. Urz. UE L 148 z 08.06.2023, str. 130, Dz. Urz. UE L 2024/946 z 26.03.2024 oraz Dz. Urz. UE L 2024/1468 z 24.05.2024.

¹³⁾ Obecnie art. 2 nie zawiera liter, na podstawie art. 1 pkt 4 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/2674 z dnia 22 listopada 2023 r. w sprawie zmiany rozporządzenia Rady (WE) nr 1217/2009 w odniesieniu do przekształcenia sieci danych rachunkowych gospodarstw rolnych w sieć danych dotyczących poziomu zrównoważenia gospodarstw rolnych (Dz. Urz. UE L 2023/2674 z 29.11.2023), które weszło w życie z dniem 19 grudnia 2023 r.

¹⁴⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 195 z 27.07.2011, str. 42, Dz. Urz. UE L 158 z 10.06.2013, str. 1, Dz. Urz. UE L 340 z 17.12.2013, str. 1, Dz. Urz. UE L 328 z 12.12.2017, str. 1 oraz Dz. Urz. UE L 325 z 20.12.2022, str. 13.

5. Ustalając spełnienie warunku, o którym mowa w § 4 ust. 5 pkt 2, bierze się pod uwagę współczynniki standardowej produkcji, na podstawie których została ustalona wielkość ekonomiczna gospodarstwa na potrzeby przyznania pomocy.

6. Ustalając wielkość ekonomiczną gospodarstwa, o której mowa w § 4 ust. 5 pkt 2, uwzględnia się grunty orne, sady, łąki trwałe, pastwiska trwałe, grunty rolne zabudowane, grunty pod stawami oraz grunty pod rowami, wchodzące w skład gospodarstwa będącego w posiadaniu rolnika w dniu złożenia wniosku o płatność końcową:

- 1) stanowiące przedmiot własności tego rolnika;
- 2) oddane w użytkowanie wieczyste temu rolnikowi;
- 3) które są dzierżawione przez tego rolnika z Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa lub od jednostek samorządu terytorialnego, na podstawie umowy dzierżawy zawartej na czas nieoznaczony albo na okres co najmniej 5 lat od dnia złożenia wniosku o płatność końcową;
- 4) które są dzierżawione przez tego rolnika od podmiotów innych niż wymienione w pkt 3, jeżeli umowa dzierżawy została zawarta:
 - a) w formie aktu notarialnego albo z datą pewną oraz
 - b) na okres co najmniej 5 lat od dnia złożenia wniosku o płatność końcową;
- 5)¹⁵⁾ do których temu rolnikowi lub jego małżonkowi przyznano:
 - a) podstawowe wsparcie dochodów do celów zrównoważoności, o którym mowa w art. 16 ust. 2 lit. a rozporządzenia 2021/2115, lub
 - b) płatności do gruntu w ramach interwencji związanych ze środowiskiem, klimatem i innych zobowiązań w dziedzinie zarządzania, o których mowa w art. 69 lit. a rozporządzenia 2021/2115, lub
 - c) jednolitą płatność obszarową, o której mowa w przepisach o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego, lub
 - d) pomoc finansową w ramach działań obszarowych w ramach PROW 2007–2013 lub programu – co najmniej w roku, w którym złożono wniosek o płatność końcową, a w przypadku gdy w danym roku nie przyznano jeszcze podstawowego wsparcia dochodów do celów zrównoważoności, o którym mowa w rozporządzeniu 2021/2115, lub płatności określonych w lit. b i c, lub pomocy, o której mowa w lit. d – to jeżeli to wsparcie, te płatności lub ta pomoc zostały przyznane co najmniej w roku poprzedzającym rok złożenia wniosku o płatność końcową.

7. Przy ustalaniu wielkości ekonomicznej gospodarstwa, o której mowa w § 4 ust. 5 pkt 2, bierze się pod uwagę:

- 1) w przypadku produkcji zwierzęcej – stan średni zwierząt w roku, w którym został złożony wniosek o płatność końcową;
- 2) w przypadku produkcji roślinnej – uprawy w plonie głównym w roku, w którym został złożony wniosek o płatność końcową; za plon główny uznaje się uprawę, której okres wegetacji jest najdłuższy.

§ 7. 1. Pomoc przyznaje się w formie refundacji części kosztów kwalifikowalnych, do których zalicza się koszty:

- 1) budowy, przebudowy, remontu połączonego z modernizacją budynków lub budowli wykorzystywanych do produkcji rolnej, w tym przygotowania do sprzedaży produktów rolnych wytwarzanych w gospodarstwie;
- 2) zakupu lub związane z umową leasingu, zakończonego przeniesieniem prawa własności, nowych maszyn, urządzeń, wyposażenia do produkcji rolnej, w tym przygotowania do sprzedaży produktów rolnych wytwarzanych w gospodarstwie, do wartości rynkowej majątku;
- 3) zakładania sadów lub plantacji krzewów owocowych, gatunków owocujących efektywnie dłużej niż 5 lat;
- 4) budowy albo zakupu elementów infrastruktury technicznej wpływających bezpośrednio na warunki prowadzenia działalności rolniczej;
 - 4a) wykonania ujęć wody;
 - 4b) zakupu nowych maszyn i urządzeń wykorzystywanych do nawadniania w gospodarstwie;
 - 4c) budowy albo zakupu elementów infrastruktury technicznej niezbędnych do nawadniania w gospodarstwie;
- 4d)¹⁶⁾ zakupu urządzeń do wytwarzania energii elektrycznej z energii promieniowania słonecznego i magazynowania tej energii;

¹⁵⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 1 lit. b rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 11.

¹⁶⁾ Dodany przez § 1 pkt 4 lit. a rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 3.

4e)¹⁶⁾ budowy lub zakupu elementów infrastruktury technicznej niezbędnej do instalacji urządzeń do wytwarzania energii elektrycznej z energii promieniowania słonecznego i magazynowania tej energii;

4f)¹⁶⁾ zakupu pomp ciepła;

5) ogólne, o których mowa w *art. 45 ust. 2 lit. c rozporządzenia nr 1305/2013*²⁾, zwane dalej „kosztami ogólnymi”.

2. Pomoc nie obejmuje kosztów innych niż określone w ust. 1, w szczególności:

- 1) nabycia nieruchomości;
- 2) nabycia maszyn tego samego rodzaju jak nabyte w ramach PROW 2007–2013 w związku z podjęciem albo rozwojem działalności pozarolniczej albo w celu wyposażenia tego samego gospodarstwa – w przypadku gdy o pomoc ubiega się beneficjent PROW 2007–2013 lub współposiadacz tego gospodarstwa;
- 3) podatku od towarów i usług (VAT);
- 4) nabycia rzeczy używanych;
- 5) leasingu zwrotnego, kosztów związanych z umową leasingu, w szczególności marży finansującego oraz ubezpieczenia;
- 6) kosztów dostosowania do norm lub wymogów unijnych;
- 7) nabycia zwierząt;
- 8) kosztów poniesionych w związku z realizacją inwestycji odtworzeniowych;
- 9) (uchylony);
- 10) inwestycji trwale związanych z gruntem lub nieruchomością, w tym inwestycji związanych z zakładaniem sadów lub plantacji krzewów owocowych, gatunków owocujących efektywnie dłużej niż 5 lat:
 - a) innych niż położone na gruntach stanowiących własność lub współwłasność podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy lub przedmiot użytkowania wieczystego lub dzierżawy z Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa lub od jednostek samorządu terytorialnego zawartej na czas nieoznaczony albo na okres co najmniej 7 lat liczony od dnia złożenia wniosku o przyznanie pomocy lub
 - b) realizowanych przez osoby wspólnie wnioskujące;
- 11) kosztów dokończenia: budowy, przebudowy lub remontu połączonego z modernizacją budynków lub budowli wykorzystywanych do produkcji rolnej.

3. W przypadku operacji realizowanej w obszarach, o których mowa w § 4 ust. 1 pkt 1 lit. a–c, pomoc przyznaje się w formie refundacji części kosztów kwalifikowalnych, o których mowa w ust. 1 pkt 1, 2, 4 i 5, mogących służyć produkcji w danym obszarze wsparcia, przy czym operacja ta:

- 1) obejmuje koszty kwalifikowalne, o których mowa w ust. 1 pkt 1, związane bezpośrednio z:
 - a) budową lub modernizacją budynków inwentarskich, w tym ich wyposażaniem, lub
 - b) adaptacją innych istniejących w gospodarstwie budynków na budynki inwentarskie, w tym ich wyposażaniem, lub
 - c) budową lub modernizacją magazynów paszowych w gospodarstwach, w których jest prowadzona produkcja zwierzęca, w tym ich wyposażaniem;
- 2) może obejmować tylko koszty niezwiązane bezpośrednio z kosztami, o których mowa w pkt 1 – gdy rolnikowi, któremu w wyniku złożenia wniosku o przyznanie pomocy w latach 2015–2018 w obszarach, o których mowa w § 4 ust. 1 pkt 1 lit. a–c, wypłacono pomoc za operację zrealizowaną lub przyznano pomoc na operację i operacja nie została zakończona.

3a. W przypadku operacji realizowanej w obszarze, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 1 lit. d, pomoc przyznaje się w formie refundacji części kosztów kwalifikowalnych, o których mowa w ust. 1 pkt 1–4 i 5.

3b.¹⁷⁾ W przypadku operacji realizowanej w obszarze nawadniania w gospodarstwie pomoc przyznaje się w formie refundacji części kosztów kwalifikowalnych, o których mowa w ust. 1 pkt 4a–4c i 5.

3c.¹⁸⁾ W przypadku operacji realizowanej w obszarze zielona energia w gospodarstwie pomoc przyznaje się w formie refundacji części kosztów kwalifikowalnych, o których mowa w ust. 1 pkt 4d–5.

¹⁷⁾ Ze zmianą wprowadzoną przez § 1 pkt 4 lit. b rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 3.

¹⁸⁾ Dodany przez § 1 pkt 4 lit. c rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 3.

4. Pomoc przyznaje się w wysokości do:

- 1) 50 % kosztów kwalifikowalnych – w przypadku operacji innych niż wymienione w pkt 2,
 - 2) 60 % kosztów kwalifikowalnych – w przypadku operacji realizowanej przez osoby wspólnie wnioskujące lub młodego rolnika
- i nie mniej niż 30 % kosztów kwalifikowalnych.

5. W przypadku gdy wysokość kosztów kwalifikowalnych w zakresie danego zadania ujętego w zestawieniu rzeczowo-finansowym operacji przekracza wartość rynkową tych kosztów ustaloną w wyniku oceny ich racjonalności, przy ustalaniu wysokości pomocy uwzględnia się wartość rynkową tych kosztów.

6. Przy ustalaniu wysokości pomocy koszty ogólne uwzględnia się w wysokości nieprzekraczającej:

- 1)¹⁹⁾ 10 % pozostałych kosztów kwalifikowalnych – w przypadku operacji w obszarze, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 1 lit. a–d, lub w obszarze zielona energia w gospodarstwie;
- 2) 20 % pozostałych kosztów kwalifikowalnych – w przypadku operacji w obszarze nawadniania w gospodarstwie.

§ 8. 1. W przypadku operacji w obszarze, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 1 lit. a–d, pomoc przyznaje się i wypłaca do wysokości limitu, który w okresie realizacji programu, na jednego beneficjenta i na jedno gospodarstwo, wynosi maksymalnie:

- 1)²⁰⁾ 600 tys. zł, z zastrzeżeniem pkt 2 i ust. 1a;
- 2)²¹⁾ 250 tys. zł – na inwestycje niezwiązane bezpośrednio z budową, modernizacją budynków inwentarskich, w tym ich wyposażaniem, lub adaptacją innych istniejących w gospodarstwie budynków na budynki inwentarskie, w tym ich wyposażaniem, lub budową lub modernizacją magazynów paszowych w gospodarstwach, w których jest prowadzona produkcja zwierzęca, w tym ich wyposażaniem.

1a.²²⁾ Na operacje realizowane w obszarze, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 1 lit. a, wysokość limitu, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, wynosi maksymalnie 1 mln zł.

1b.²³⁾ W przypadku operacji w obszarze nawadniania w gospodarstwie oraz w obszarze zielona energia w gospodarstwie pomoc przyznaje się i wypłaca do wysokości limitu, który w okresie realizacji programu, na jednego beneficjenta i na jedno gospodarstwo, wynosi maksymalnie:

- 1) 100 tys. zł – w przypadku operacji w obszarze nawadniania w gospodarstwie;
- 2) 150 tys. zł – w przypadku operacji w obszarze zielona energia w gospodarstwie.

2. Limity, o których mowa w ust. 1 i 1a, nie łączą się.

3. Limity, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i ust. 1a, uwzględniają pomoc finansową przyznaną lub wypłaconą na operację typu „Restrukturyzacja małych gospodarstw” w ramach poddziałania „Pomoc na rozpoczęcie działalności gospodarczej na rzecz rozwoju małych gospodarstw” objętego programem.

4. Przy ustalaniu limitu, o którym mowa w ust. 1, uwzględnia się sumę kwot pomocy wypłaconej w ramach operacji zrealizowanych, w tym zrealizowanych przez osobę fizyczną występującą jako jedna z osób wspólnie wnioskujących, i kwot pomocy przyznanej w ramach operacji niezakończonych, w tym operacji realizowanych przez osobę fizyczną występującą jako jedna z osób wspólnie wnioskujących.

4a. Przy ustalaniu limitu, o którym mowa w ust. 1b, uwzględnia się sumę kwot pomocy wypłaconej w ramach operacji zrealizowanych i kwot pomocy przyznanej w ramach operacji niezakończonych.

5. W przypadku osób wspólnie wnioskujących pomoc przyznaje się każdej z tych osób, w wysokości uzasadnionej zakresem prac wykonywanych przez każdą z nich przy użyciu przedmiotu operacji stanowiącego współwłasność, uwzględniającym zasoby i potrzeby gospodarstw tych osób.

6. Pomoc przyznaje się na operację o planowanej wysokości kosztów kwalifikowalnych powyżej:

- 1) 50 tys. zł – w przypadku operacji w obszarze, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 1 lit. a–d;
- 2)⁹⁾ 15 tys. zł – w przypadku operacji w obszarze nawadniania w gospodarstwie lub w obszarze zielona energia w gospodarstwie.

¹⁹⁾ Ze zmianą wprowadzoną przez § 1 pkt 4 lit. d rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 3.

²⁰⁾ Ze zmianą wprowadzoną przez § 1 pkt 5 lit. a tiret pierwsze rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 3.

²¹⁾ Ze zmianą wprowadzoną przez § 1 pkt 5 lit. a tiret drugie rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 3.

²²⁾ Ze zmianą wprowadzoną przez § 1 pkt 5 lit. b rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 3.

²³⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 5 lit. c rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 3.

§ 9. 1. Do kosztów kwalifikowalnych, o których mowa w § 7 ust. 1 pkt 1–4, zalicza się koszty:

- 1) budowy, przebudowy, remontu połączonego z modernizacją budynków lub budowli wykorzystywanych do produkcji rolnej oraz do przechowywania, magazynowania, przygotowywania do sprzedaży produktów rolnych (łącznie ze zlokalizowanymi w tych budynkach pomieszczeniami higieniczno-sanitarnymi) wraz z zakupem, montażem instalacji technicznej, wyposażenia, koszty rozbiórki i utylizacji materiałów szkodliwych pochodzących z rozbiórki pod warunkiem, że rozbiórka jest niezbędna w celu realizacji operacji;
- 2) zakupu maszyn, urządzeń, wyposażenia do produkcji rolnej, przechowywania, suszenia, magazynowania, przygotowywania produktów rolnych do sprzedaży, w szczególności sprzętu do uprawy, pielęgnacji, ochrony, nawożenia oraz zbioru roślin, lub urządzeń do przygotowywania, przechowywania, czyszczenia, sortowania, kalibrowania, konfekcjonowania produktów rolnych, maszyn lub urządzeń do przygotowywania lub składowania pasz, maszyn lub urządzeń do pojenia, zadawania pasz, urządzeń do pozyskiwania lub przechowywania mleka;
- 3) zakładania sadów lub plantacji krzewów owocowych, gatunków owocujących efektywnie dłużej niż 5 lat, w tym koszty zakupu materiału szkółkarskiego przeznaczonego do założenia sadu lub plantacji krzewów owocowych, gatunków owocujących efektywnie dłużej niż 5 lat; w przypadku gatunków roślin uprawnych wymienionych w wykazie gatunków roślin, których odmiany podlegają rejestracji oraz których materiał siewny może być wytwarzany, oceniany i kontrolowany, ogłoszonym w obwieszczeniu, o którym mowa w art. 1 ust. 3 ustawy z dnia 9 listopada 2012 r. o nasieniu (Dz. U. z 2021 r. poz. 129), kosztem kwalifikowalnym jest zakup materiału siewnego kategorii kwalifikowany roślin sadowniczych lub materiału szkółkarskiego CAC;
- 4) wyposażania pastwisk lub wybiegów dla zwierząt, w szczególności koszty grodzenia lub budowy wiat;
- 5) instalacji lub budowy budynków lub budowli, zakupu maszyn lub urządzeń służących ochronie środowiska, w tym do składowania odchodów zwierzęcych lub odpadów, mycia lub czyszczenia sprzętu, oczyszczania ścieków powstających w wyniku prowadzonej działalności rolniczej lub służących poprawie warunków utrzymania zwierząt lub poprawie higieny produkcji;
- 6) zakupu, instalacji lub budowy innych niż wymienione w pkt 5 elementów infrastruktury technicznej wpływających bezpośrednio na warunki prowadzenia działalności rolniczej, w tym zakupu i instalacji urządzeń do pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych;
- 7) zakupu sprzętu komputerowego i oprogramowania służącego wsparciu prowadzonej działalności rolniczej;
- 8) opłat za patenty lub licencje;
- 9) rat zapłaconych z tytułu wykonania umowy leasingu, nieprzekraczające ceny netto nabycia rzeczy, o których mowa w pkt 2, jeżeli przeniesienie własności tych rzeczy na beneficjenta nastąpi w okresie realizacji operacji, lecz nie później niż do dnia złożenia wniosku o płatność końcową.

1a. Do kosztów kwalifikowalnych, o których mowa w § 7 ust. 1 pkt 4a–4c, zalicza się koszty:

- 1) wykonania ujęć wody na potrzeby nawadniania w gospodarstwie, w tym studni lub zbiorników;
- 2) zakupu nowych maszyn i urządzeń, w szczególności do poboru, mierzenia poboru, magazynowania, uzdatniania, odzyskiwania lub rozprowadzania wody, a także nowych instalacji do rozprowadzania wody oraz instalacji nowych systemów nawadniających i systemów do sterowania nawadnianiem;
- 3) budowy, zakupu lub instalacji elementów infrastruktury technicznej niezbędnych do nawadniania w gospodarstwie, w tym zakupu i instalacji urządzeń do pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych;
- 4) zakupu sprzętu komputerowego i oprogramowania na potrzeby nawadniania w gospodarstwie;
- 5) opłat za patenty lub licencje.

1b.²⁴⁾ Do kosztów kwalifikowalnych, o których mowa w § 7 ust. 1 pkt 4d–4f, zalicza się koszty:

- 1) zakupu urządzeń do wytwarzania energii elektrycznej z energii promieniowania słonecznego wraz z magazynami energii elektrycznej o pojemności wyrażonej w kilowatogodzinach (kWh) nie mniejszej niż iloczyn mocy zainstalowanej elektrycznej urządzeń do wytwarzania energii elektrycznej z energii promieniowania słonecznego wyrażonej w kW i przelicznika wynoszącego 0,5;
- 2) zakupu pomp ciepła – jeżeli będą sprzężone z urządzeniami, o których mowa w pkt 1;
- 3) zakupu systemów zarządzania przepływami energii elektrycznej – jeżeli będą sprzężone z urządzeniami, o których mowa w pkt 1;

²⁴⁾ Dodany przez § 1 pkt 6 lit. a rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 3.

- 4) budowy lub zakupu infrastruktury technicznej niezbędnej do instalacji urządzeń lub systemów, o których mowa w pkt 1–3;
- 5) zakupu sprzętu komputerowego i oprogramowania na potrzeby funkcjonowania systemów zarządzania przepływami energii elektrycznej;
- 6) opłat za patenty lub licencje.

2. Do kosztów ogólnych zalicza się koszty:

- 1) przygotowania dokumentacji technicznej operacji, w szczególności:
 - a) kosztorysów,
 - b) projektów architektonicznych lub budowlanych,
 - c) operatów wodnoprawnych,
 - d) ocen lub raportów oddziaływania na środowisko,
 - e) dokumentacji geologicznej lub hydrologicznej,
 - f) wypisów i wyrysów z katastru nieruchomości,
 - g) projektów technologicznych;
- 2) sprawowania nadzoru inwestorskiego lub autorskiego;
- 3) związane z kierowaniem robotami budowlanymi;
- 4) opłat za konsultacje, doradztwo na temat zrównoważenia środowiskowego i gospodarczego, w tym studia wykonalności.

3.²⁵⁾ Do kosztów, o których mowa w ust. 1 pkt 1–7, ust. 1a pkt 1–4 i ust. 1b pkt 1–5, zalicza się koszty transportu do miejsca realizacji operacji materiałów służących realizacji operacji oraz maszyn i urządzeń objętych operacją, a także koszty montażu.

§ 10. 1. Prezes Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, zwanej dalej „Agencją”, podaje do publicznej wiadomości, na stronie internetowej administrowanej przez Agencję, co najmniej w jednym dzienniku o zasięgu krajowym oraz w siedzibie Agencji, oddziałów regionalnych i biur powiatowych Agencji ogłoszenie o naborze wniosków o przyznanie pomocy, nie później niż 7 dni przed dniem planowanego rozpoczęcia terminu składania tych wniosków.

2. Ogłoszenie o naborze wniosków o przyznanie pomocy zawiera wskazanie:

- 1) dnia rozpoczęcia oraz dnia zakończenia terminu składania wniosków o przyznanie pomocy;
- 2) obszaru, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 1, w ramach którego będzie realizowany nabór wniosków o przyznanie pomocy.

3. Termin składania wniosków o przyznanie pomocy nie może być krótszy niż 14 dni oraz dłuższy niż 60 dni, przy czym w przypadku naboru wniosków o przyznanie pomocy przeprowadzanego dla operacji w obszarze, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 1 lit. a–d, dzień rozpoczęcia terminu składania wniosków, o którym mowa w ust. 2 pkt 1, powinien przypadać w pierwszym albo w drugim kwartale roku kalendarzowego.

4. Agencja udostępnia formularz wniosku o przyznanie pomocy, wzór biznesplanu, wzory oświadczeń, formularz wniosku o płatność oraz wzór umowy, nie później niż w dniu podania do publicznej wiadomości ogłoszenia, o którym mowa w ust. 1.

§ 11. 1. W jednym roku można złożyć tylko jeden wniosek o przyznanie pomocy dotyczący danego gospodarstwa na operację w obszarach, o których mowa w § 4 ust. 1 pkt 1 lit. a–d.

1a.⁹⁾ W jednym naborze można złożyć tylko jeden wniosek o przyznanie pomocy dotyczący danego gospodarstwa na operację w obszarze nawadniania w gospodarstwie lub w obszarze zielona energia w gospodarstwie.

2. W przypadku złożenia w jednym roku więcej niż jednego wniosku o przyznanie pomocy dotyczącego danego gospodarstwa na operację w obszarze, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 1 lit. a–d, lub w przypadku złożenia w jednym naborze więcej niż jednego wniosku o przyznanie pomocy dotyczącego danego gospodarstwa na operację w obszarze nawadniania w gospodarstwie, lub w przypadku złożenia w jednym naborze więcej niż jednego wniosku o przyznanie pomocy dotyczącego danego gospodarstwa na operację w obszarze zielona energia w gospodarstwie, Agencja rozpatruje wyłącznie ten wniosek o przyznanie pomocy na operację odpowiednio w obszarze, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 1 lit. a–d, lub w obszarze nawadniania w gospodarstwie, lub w obszarze zielona energia w gospodarstwie, który pierwszy wpłynął do Agencji.²⁶⁾ Na operacje objęte pozostałymi wnioskami Agencja nie przyznaje pomocy. Przepis art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020, zwanej dalej „ustawą”, dotyczący odmowy przyznania pomocy, stosuje się odpowiednio.

²⁵⁾ Ze zmianą wprowadzoną przez § 1 pkt 6 lit. b rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 3.

²⁶⁾ Zdanie pierwsze w brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 7 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 3.

3. Przepisy ust. 1 i 2 dotyczą również złożenia wniosku o przyznanie pomocy przez osobę występującą jako jedna z osób wspólnie wnioskujących.

§ 12. 1. Wniosek o przyznanie pomocy składa się w oddziale regionalnym Agencji właściwym ze względu na miejsce realizacji operacji. Wniosek o przyznanie pomocy składa się osobiście albo przez upoważnioną osobę, albo przesyłką rejestrowaną nadaną w polskiej placówce pocztowej operatora pocztowego w rozumieniu art. 3 pkt 12 ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe (Dz. U. z 2023 r. poz. 1640 oraz z 2024 r. poz. 467 i 1222) lub w placówce podmiotu zajmującego się doręczaniem korespondencji na terenie Unii Europejskiej.²⁷⁾

2. W przypadku osób wspólnie wnioskujących wniosek o przyznanie pomocy składa się w oddziale regionalnym Agencji właściwym ze względu na położenie gospodarstw osób wspólnie wnioskujących, przy czym, jeżeli gospodarstwa tych osób są położone na obszarze więcej niż jednego województwa, wniosek składa się w tym województwie, w którym jest położona największa część tych gospodarstw.

2a. (uchylony).

3. Wniosek o przyznanie pomocy może być złożony również osobiście albo przez upoważnioną osobę za pośrednictwem biura powiatowego Agencji, znajdującego się na obszarze właściwości miejscowej oddziału regionalnego właściwego ze względu na miejsce realizacji operacji.

4. Wniosek o przyznanie pomocy, złożony za pośrednictwem biura powiatowego Agencji, biuro powiatowe Agencji przekazuje niezwłocznie do właściwego oddziału regionalnego Agencji.

5. W przypadku złożenia wniosku o przyznanie pomocy osobiście albo przez upoważnioną osobę bezpośrednio w oddziale regionalnym Agencji albo za pośrednictwem biura powiatowego Agencji, z chwilą złożenia wniosku Agencja wydaje potwierdzenie jego złożenia, zawierające datę wpływu, opatrzone pieczęcią Agencji oraz podpisane przez osobę przyjmującą wniosek. W przypadku złożenia wniosku o przyznanie pomocy za pośrednictwem biura powiatowego Agencji, za dzień złożenia wniosku uznaje się dzień złożenia wniosku w tym biurze.

6.²⁸⁾ W przypadku złożenia wniosku o przyznanie pomocy przesyłką rejestrowaną nadaną w polskiej placówce pocztowej operatora pocztowego w rozumieniu art. 3 pkt 12 ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe lub w placówce podmiotu zajmującego się doręczaniem korespondencji na terenie Unii Europejskiej za dzień złożenia wniosku uznaje się dzień, w którym nadano tę przesyłkę.

§ 13. 1. Wniosek o przyznanie pomocy zawiera dane niezbędne do jej przyznania, w szczególności:

- 1) numer identyfikacyjny podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy albo numer identyfikacyjny:
 - a) (uchylona),
 - b) spółki cywilnej, której jest współnikiem – w przypadku współnika spółki cywilnej,
 - c) (uchylona);
- 2) dane podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy:
 - a) imię i nazwisko albo nazwę,
 - b) miejsce zamieszkania albo siedzibę i adres,
 - c) numer identyfikacyjny w krajowym rejestrze urzędowym podmiotów gospodarki narodowej (REGON), o ile został nadany,
 - d) numer identyfikacyjny Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności (PESEL) – w przypadku osoby fizycznej, a jeżeli osoba ta nie posiada obywatelstwa polskiego – kod kraju, numer paszportu lub innego dokumentu tożsamości,
 - e) numer identyfikacji podatkowej (NIP), o ile został nadany;
- 2a) numer identyfikacji podatkowej (NIP) oddziału przedsiębiorcy zagranicznego, który wykonuje działalność gospodarczą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w formie oddziału – w przypadku takiego przedsiębiorcy;
- 3) wskazanie obszaru, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 1, którego dotyczy operacja;
- 4) informacje o kwalifikacjach zawodowych, o których mowa w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 13 lipca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania, wypłaty oraz zwrotu pomocy finansowej na operacje typu „Premie dla młodych rolników” w ramach poddziałania „Pomoc w rozpoczęciu działalności gospodarczej na rzecz młodych rolników” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 – w przypadku operacji realizowanej przez młodego rolnika;

²⁷⁾ Zdanie drugie w brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 8 lit. a rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 3.

²⁸⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 8 lit. b rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 3.

- 5) (uchylony);
- 6) opis planowanej operacji, w tym określenie miejsca jej realizacji, celów, zakresu i kosztów oraz określenie liczby zwierząt, jaka ma zostać osiągnięta w wyniku realizacji operacji w obszarach, o których mowa w § 4 ust. 1 pkt 1 lit. a–c;
- 7) plan finansowy operacji;
- 8) (uchylony);
- 9) informację o załącznikach;
- 10) oświadczenia podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy związane z pomocą;
- 11) zestawienie rzeczowo-finansowe operacji;
- 12) kwotę wnioskowanej pomocy;
- 13) informację o wpływie operacji na:
 - a) poprawę efektywności korzystania z zasobów wodnych w gospodarstwie,
 - b) poprawę efektywności wykorzystania energii w gospodarstwie,
 - c) zwiększenie wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w gospodarstwie,
 - d) redukcję emisji gazów cieplarnianych i amoniaku z rolnictwa w gospodarstwie.

2. W przypadku wniosku o przyznanie pomocy składanego przez osoby wspólnie wnioskujące dane, o których mowa w ust. 1 pkt 1–4, 6, 9 i 10 oraz 12, podaje się dla każdej z tych osób, przy czym kwotę, o której mowa w ust. 1 pkt 12, podaje się z uwzględnieniem zakresu prac wykonywanych przez każdą z tych osób.

3. Do wniosku o przyznanie pomocy dołącza się:

- 1) biznesplan opracowany na formularzu udostępnionym do pobrania na stronie internetowej administrowanej przez Agencję – w przypadku operacji w obszarze, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 1 lit. a–d;
- 1a) plan realizacji operacji oraz informację o wielkości ekonomicznej gospodarstwa, opracowane na formularzu udostępnionym do pobrania na stronie internetowej administrowanej przez Agencję – w przypadku operacji w obszarze nawadniania w gospodarstwie;
- 1b)²⁹⁾ informacje o gospodarstwie, w tym dane dotyczące wielkości produkcji zwierzęcej, opracowane na formularzu udostępnionym do pobrania na stronie internetowej administrowanej przez Agencję – w przypadku operacji w obszarze zielona energia w gospodarstwie;
- 2) kopie dokumentów określonych w:
 - a) załączniku nr 1 do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 13 lipca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania, wypłaty oraz zwrotu pomocy finansowej na operacje typu „Premie dla młodych rolników” w ramach poddziałania „Pomoc w rozpoczęciu działalności gospodarczej na rzecz młodych rolników” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020, potwierdzających posiadanie kwalifikacji zawodowych w zakresie dotyczącym wykształcenia,
 - b) § 4 ust. 6b potwierdzających posiadanie kwalifikacji zawodowych w zakresie dotyczącym stażu pracy – w przypadku operacji realizowanej przez młodego rolnika;
- 3) kopię umowy, o której mowa w § 3 pkt 2 – w przypadku osób wspólnie wnioskujących;
- 4) kopie dokumentów potwierdzających osiągnięcie przychodu z tytułu prowadzenia działalności rolniczej, o którym mowa w § 2 ust. 3, z wyjątkiem podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy będącego rolnikiem, o którym mowa w § 2 ust. 3a;
- 5)³⁰⁾ plan rozmieszczenia na terenie gospodarstwa budynków i budowli, a w przypadku operacji związanych z zakładaniem lub wyposażeniem plantacji wieloletnich – również tych plantacji, oraz rzuty budynków służących do produkcji rolnej wraz z ich rozplanowaniem wewnętrznym w zakresie niezbędnym do oceny realizowanej operacji – w przypadku operacji niedotyczącej wyłącznie zakupu maszyn lub urządzeń, które będą wykorzystywane wyłącznie poza budynkami i budowlami, lub operacji w obszarze nawadniania w gospodarstwie, lub w obszarze zielona energia w gospodarstwie;
- 5a) plan sytuacyjny z usytuowaniem ujęcia wody lub instalacji, istniejących lub planowanych do wykonania, wraz z opisem i wymiarami umożliwiającymi poprawne zweryfikowanie inwestycji ze wskazaniem powierzchni nawadnianego terenu;

²⁹⁾ Dodany przez § 1 pkt 9 lit. a rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 3.

³⁰⁾ Ze zmianą wprowadzoną przez § 1 pkt 9 lit. b rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 3.

- 6) kopię umowy przedwstępnej sprzedaży całej produkcji wytworzonej w gospodarstwie w związku z realizacją operacji, jeżeli podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy jest w jej posiadaniu – w przypadku gdy w związku z realizacją operacji wzrośnie produkcja;
- 7) (uchylony);
- 8) kopię umowy spółki cywilnej – w przypadku gdy operacja będzie realizowana w ramach wykonywania działalności gospodarczej w formie spółki cywilnej;
- 9) kopię uchwały wspólników spółki cywilnej upoważniającej wspólnika tej spółki do złożenia wniosku w imieniu wspólników – w przypadku gdy operacja będzie realizowana w ramach wykonywania działalności gospodarczej w formie spółki cywilnej i wspólnik składa wniosek w imieniu wspólników;
- 10) kosztorys inwestorski – w przypadku gdy operacja obejmuje inwestycję polegającą na budowie, przebudowie lub remoncie połączonym z modernizacją;
- 11) (uchylony);
- 12) (uchylony);
- 13) kopię dokumentu albo kopie dokumentów potwierdzających posiadanie samoistne lub zależne gospodarstwa, w którym będzie realizowana operacja, przy czym w przypadku posiadania samoistnego nieruchomości, dla której księga wieczysta jest prowadzona w systemie informatycznym, o którym mowa w art. 25¹ ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (Dz. U. z 2023 r. poz. 1984 oraz z 2024 r. poz. 1222), jest wystarczające podanie numeru księgi wieczystej;
- 14) oświadczenie sporządzone na formularzu opracowanym przez Agencję i udostępnionym na stronie internetowej administrowanej przez Agencję:³¹⁾
 - a) właściciela albo współwłaściciela gospodarstwa albo jego części o wyrażeniu zgody na realizację operacji – w przypadku gdy operacja będzie realizowana w gospodarstwie niestanowiącym własności podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy albo stanowiącym współwłasność tego podmiotu i nie dotyczy wyłącznie nabycia rzeczy ruchomych, które nie wymagają instalacji,
 - b) współposiadacza gospodarstwa o wyrażeniu zgody na ubieganie się o przyznanie pomocy przez podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy – w przypadku gdy operacja będzie realizowana w gospodarstwie stanowiącym przedmiot współposiadania,
 - c)³²⁾ współposiadacza nieruchomości wchodzącej w skład gospodarstwa o wyrażeniu zgody na ubieganie się o przyznanie pomocy przez podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy – w przypadku gdy operacja będzie realizowana w gospodarstwie, w skład którego wchodzi nieruchomość będąca przedmiotem współposiadania, z wyłączeniem współposiadania nieruchomości w ramach wspólnot gruntowych, lub w przypadku gdy wyłącznie podmiotowi ubiegającemu się o przyznanie pomocy lub jego małżonkowi przyznano do tej nieruchomości:
 - podstawowe wsparcie dochodów do celów zrównoważoności, o którym mowa w art. 16 ust. 2 lit. a rozporządzenia 2021/2115, lub
 - płatności do gruntu w ramach interwencji związanych ze środowiskiem, klimatem i innych zobowiązań w dziedzinie zarządzania, o których mowa w art. 69 lit. a rozporządzenia 2021/2115, lub
 - jednolitą płatność obszarową, o której mowa w przepisach o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego, lub
 - pomoc finansową w ramach działań obszarowych w ramach PROW 2007–2013 lub programu
- (uchylona);³³⁾
- 15) (uchylony);

³¹⁾ Wprowadzenie do wyliczenia w brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 2 lit. a rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 11.

³²⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 2 lit. b rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 11.

³³⁾ Część wspólna uchylona przez § 1 pkt 2 lit. c rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 11.

- 16) (uchylony);
- 17) kopię projektu budowlanego – w przypadku gdy operacja obejmuje inwestycję polegającą na budowie, przebudowie lub remoncie połączonym z modernizacją, na realizację której jest wymagane uzyskanie pozwolenia na budowę;
- 17a) rysunki planowanych do wykonania robót budowlanych umożliwiające poprawne zweryfikowanie kosztorysu inwestorskiego dołączonego do wniosku o przyznanie pomocy wraz z opisem zakresu planowanych robót budowlanych i szkicem sytuacyjnym rozmieszczenia przedmiotu objętego operacją w stosunku do pozostałych budynków na terenie gospodarstwa rolnego – w przypadku operacji obejmujących inwestycję polegającą na budowie, przebudowie lub remoncie połączonym z modernizacją niewymagającej pozwolenia na budowę;
- 18) kopie ostatecznych pozwoleń, zezwoleń lub innych decyzji, w tym dotyczących ocen oddziaływania na środowisko, których uzyskanie jest wymagane przez odrębne przepisy do realizacji inwestycji objętych operacją, a także kopie innych dokumentów, w tym opinii, potwierdzających spełnienie określonych w odrębnych przepisach warunków realizacji inwestycji objętych operacją – w przypadku gdy w ramach operacji będą realizowane tego typu inwestycje;
- 18a) kopię:
- a) ostatecznej decyzji zatwierdzającej projekt robót geologicznych na wykonanie ujęcia wód podziemnych wraz z kopią tego projektu, wykonanego zgodnie z przepisami Prawa geologicznego i górniczego wraz z kopią decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, jeżeli jest wymagana zgodnie z przepisami o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko – w przypadku gdy operacja obejmuje inwestycję dotyczącą wykonania ujęcia wód podziemnych wymagającą sporządzenia takiego projektu, a podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy nie posiada w dniu składania wniosku o przyznanie pomocy ostatecznego pozwolenia wodnoprawnego oraz operatu wodnoprawnego,
 - b) ostatecznego pozwolenia wodnoprawnego oraz operatu wodnoprawnego – w przypadku gdy operacja obejmuje inwestycję dotyczącą wykonania ujęcia wód podziemnych lub powierzchniowych, na realizację której jest wymagane uzyskanie pozwolenia wodnoprawnego, z wyłączeniem przypadku, o którym mowa w lit. a,
 - c) ostatecznego pozwolenia wodnoprawnego na pobór wód powierzchniowych lub podziemnych w celu nawadniania gruntów lub upraw oraz operatu wodnoprawnego – w przypadku gdy operacja obejmuje inwestycję dotyczącą poboru wód powierzchniowych lub podziemnych w celu nawadniania gruntów lub upraw, na realizację której jest wymagane uzyskanie pozwolenia wodnoprawnego na pobór wód powierzchniowych lub podziemnych w celu nawadniania gruntów lub upraw, z wyłączeniem przypadku gdy operacja obejmuje również inwestycję dotyczącą wykonania ujęcia wód podziemnych, w przypadku której podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy dołącza dokumenty, o których mowa w lit. a,
 - d) zgłoszenia wodnoprawnego wraz z zaświadczeniem o niezgłoszeniu sprzeciwu do zgłoszenia wodnoprawnego – w przypadku gdy operacja obejmuje inwestycję wymagającą dokonania zgłoszenia wodnoprawnego,
 - e) ostatecznego pozwolenia wodnoprawnego na wykonanie urządzeń melioracji wodnych – w przypadku gdy operacja obejmuje inwestycję dotyczącą wykonania urządzeń melioracji wodnych, na realizację której jest wymagane uzyskanie pozwolenia wodnoprawnego, a podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy w dniu składania wniosku o przyznanie pomocy posiada ostateczne pozwolenie wodnoprawne
- w przypadku operacji w obszarze nawadniania w gospodarstwie;
- 18b) opinię w zakresie możliwości zaopatrzenia w wodę do celów nawadniania w gospodarstwie z wód podziemnych, sporządzoną przez osobę posiadającą kwalifikacje w zawodzie geolog w zakresie czynności polegających na wykonywaniu, dozorowaniu i kierowaniu pracami geologicznymi w kategorii IV lub V, określone w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. – Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2024 r. poz. 1290) – w przypadku gdy operacja obejmuje inwestycję dotyczącą wykonania ujęcia wód podziemnych, która nie wymaga sporządzenia projektu robót geologicznych na wykonanie ujęcia wód podziemnych, zgodnie z przepisami Prawa geologicznego i górniczego, lub uzyskania pozwolenia wodnoprawnego na wykonanie ujęcia wód podziemnych – w przypadku operacji w obszarze nawadniania w gospodarstwie;
- 19) zaświadczenie wydane przez powiatowego lekarza weterynarii dotyczące warunków utrzymywania zwierząt gospodarskich w zakresie niezbędnym do ubiegania się lub otrzymania pomocy finansowej ze środków pochodzących z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich – w przypadku gdy operacja jest związana z produkcją zwierzęcą;
- 20) kopię dokumentacji dotyczącej ewidencji środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych – w przypadku podmiotów ubiegających się o przyznanie pomocy obowiązanych do prowadzenia ewidencji zgodnie z przepisami o podatku dochodowym od osób fizycznych lub przepisami o rachunkowości;

- 21) kopię dokumentacji dotyczącej wykazu środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych – w przypadku podmiotów ubiegających się o przyznanie pomocy obowiązanych do prowadzenia wykazu zgodnie z przepisami o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne;
- 22)³⁴⁾ informację o złożeniu wniosku o wpis do ewidencji producentów, o której mowa w przepisach o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności, jeżeli podmiotowi ubiegającemu się o przyznanie pomocy albo spółce cywilnej, której współnikiem jest podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy, nie został nadany numer identyfikacyjny;
- 23) informację o numerze rachunku bankowego podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy – w przypadku gdy podmiot ten ubiega się o zaliczkę;
- 24) (uchylony);
- 25) kopie dokumentów potwierdzających uczestnictwo podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy w unijnym systemie jakości, o którym mowa w *art. 16 ust. 1 lit. a rozporządzenia nr 1305/2013²⁾*, lub krajowym systemie jakości, o którym mowa w *art. 16 ust. 1 lit. b* tego rozporządzenia, w ramach działania „Systemy jakości produktów rolnych i środków spożywczych” objętego programem;
- 26) (uchylony);
- 27) zaświadczenie wydane przez naczelnika właściwego urzędu skarbowego potwierdzające wpis w ewidencji podatników podatku dochodowego od osób fizycznych z tytułu prowadzenia działań specjalnych produkcji rolnej – w przypadku gdy podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy prowadzi produkcję w zakresie działań specjalnych produkcji rolnej;
- 27a)³⁵⁾ oświadczenie podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy sporządzone na formularzu udostępnionym do pobrania na stronie internetowej administrowanej przez Agencję, że operacja nie będzie zrealizowana na pokryciu dachu wykonanym z wykorzystaniem wyrobów zawierających azbest, w przypadku operacji w obszarze zielona energia w gospodarstwie, jeżeli inwestycja objęta tą operacją dotyczy instalowania urządzeń do wytwarzania energii elektrycznej z energii promieniowania słonecznego na budynkach;
- 27b)³⁵⁾ kopię dokumentu potwierdzającego ukończenie szkolenia, w programie którego znajdowały się zagadnienia dotyczące efektywności energetycznej gospodarstwa, albo oświadczenie o zobowiązaniu się do odbycia takiego szkolenia nie później niż w terminie 12 miesięcy od dnia otrzymania płatności końcowej – w przypadku gdy podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy wnioskuję o przyznanie punktów za ukończenie szkolenia w obszarze zielona energia w gospodarstwie;
- 27c)³⁵⁾ projekt instalacji urządzeń, o którym mowa w § 4 ust. 1b pkt 2, sporządzony przez:
- a) instalatora, o którym mowa w *art. 136 ust. 1 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (Dz. U. z 2024 r. poz. 1361)*, wpisanego do rejestru certyfikowanych instalatorów, o którym mowa w *art. 158 ust. 1 pkt 1* tej ustawy, albo
 - b) osobę zajmującą się eksploatacją urządzeń, instalacji lub sieci, która posiada kwalifikacje potwierdzone świadectwem, o którym mowa w *art. 54 ust. 1 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz. U. z 2024 r. poz. 266, 834 i 859)*, albo
 - c) osobę posiadającą uprawnienia budowlane w specjalności instalacyjnej w zakresie sieci, instalacji i urządzeń elektrycznych i elektroenergetycznych, o której mowa w *art. 15a ust. 22 lub 23 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (Dz. U. z 2024 r. poz. 725, 834 i 1222)*;
- 28) inne dokumenty potwierdzające spełnienie warunków do przyznania pomocy.

4. Kopie dokumentów dołącza się w formie kopii potwierdzonych za zgodność z oryginałem przez pracownika Agencji lub podmiot, który wydał dokument, albo poświadczonych za zgodność z oryginałem przez notariusza lub przez występującego w sprawie pełnomocnika będącego radcą prawnym lub adwokatem, z tym że kopie, o których mowa w *ust. 3 pkt 3, 20 i 21*, mogą być potwierdzone przez podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy lub jedną z osób wspólnie wnioskujących.

5. Podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy informuje Agencję, w formie pisemnej, o wszelkich zmianach w zakresie danych objętych wnioskiem niezwłocznie po ich zaistnieniu.

6. Jeżeli biznesplan lub informacja o wielkości ekonomicznej gospodarstwa nie są składane w postaci elektronicznej na adres do doręczeń elektronicznych w rozumieniu *art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 18 listopada 2020 r. o doręczeniach elektronicznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 1045)*, składa się je na informatycznym nośniku danych (CD, DVD lub pamięć USB) wraz z wydrukiem podsumowania tego biznesplanu lub wydrukiem arkusza podsumowującego tę informację.

³⁴⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 9 lit. c rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 3.

³⁵⁾ Dodany przez § 1 pkt 9 lit. d rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 3.

§ 14. 1. Jeżeli wniosek o przyznanie pomocy nie został złożony:

- 1) w terminie, o którym mowa w § 10 ust. 2 pkt 1, lub
- 2) w sposób określony w § 12 ust. 1 zdanie drugie albo art. 42b ust. 2 ustawy

– Agencja pozostawia wniosek bez rozpatrzenia.

1a. Jeżeli do wniosku o przyznanie pomocy w przypadku operacji w obszarze nawadniania w gospodarstwie, w dniu jego złożenia, nie dołączono:

- 1) kopii decyzji zatwierdzającej projekt robót geologicznych na wykonanie ujęcia wód podziemnych wraz z kopią tego projektu, wykonanego zgodnie z przepisami Prawa geologicznego i górniczego – w przypadku gdy operacja obejmuje inwestycję dotyczącą wykonania ujęcia wód podziemnych wymagającą sporządzenia takiego projektu, a podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy nie posiada w dniu składania wniosku o przyznanie pomocy pozwolenia wodnoprawnego oraz operatu wodnoprawnego, lub
- 2) kopii operatu wodnoprawnego – w przypadku gdy operacja obejmuje inwestycję dotyczącą:
 - a) wykonania ujęcia wód podziemnych lub powierzchniowych, na realizację której jest wymagane uzyskanie pozwolenia wodnoprawnego, z wyłączeniem przypadku, o którym mowa w § 13 ust. 3 pkt 18a lit. a, lub
 - b) poboru wód powierzchniowych lub podziemnych w celu nawadniania gruntów lub upraw, na realizację której jest wymagane uzyskanie pozwolenia wodnoprawnego, z wyłączeniem przypadku gdy operacja obejmuje również inwestycję dotyczącą wykonania ujęcia wód podziemnych, w przypadku której podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy dołącza dokumenty, o których mowa w § 13 ust. 3 pkt 18a lit. a lub d, lub
- 3) (uchylony)
- 4) kopii zgłoszenia wodnoprawnego wraz z zaświadczeniem o niezgłoszeniu sprzeciwu do zgłoszenia wodnoprawnego – w przypadku gdy operacja obejmuje inwestycję wymagającą dokonania zgłoszenia wodnoprawnego, lub
- 5) opinii w zakresie możliwości zaopatrzenia w wodę do celów nawadniania w gospodarstwie z wód podziemnych, sporządzonej przez osobę posiadającą kwalifikacje w zawodzie geolog w zakresie czynności polegających na wykonywaniu, dozorowaniu i kierowaniu pracami geologicznymi w kategorii IV lub V, określone w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. – Prawo geologiczne i górnicze – w przypadku gdy operacja obejmuje inwestycję dotyczącą wykonania ujęcia wód podziemnych, która nie wymaga sporządzenia projektu robót geologicznych na wykonanie ujęcia wód podziemnych, zgodnie z przepisami Prawa geologicznego i górniczego, lub uzyskania pozwolenia wodnoprawnego na wykonanie ujęcia wód podziemnych

– Agencja pozostawia wniosek bez rozpatrzenia.

2. (uchylony).

3. Jeżeli we wniosku o przyznanie pomocy nie wskazano adresu podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy, i nie ma możliwości ustalenia tego adresu na podstawie posiadanych danych lub podmiot ten pisemnie poinformował o rezygnacji z ubiegania się o pomoc, wniosek pozostawia się bez rozpatrzenia.

4. W przypadku wniosku o przyznanie pomocy, który został złożony w terminie, o którym mowa w § 10 ust. 2 pkt 1, ale wpłynął do Agencji po upływie 30 dni od dnia upływu terminu składania wniosków o przyznanie pomocy, wniosek pozostawia się bez rozpatrzenia.

§ 15. 1. Jeżeli wniosek o przyznanie pomocy nie spełnia innych niż określone w § 14 ust. 1, 1a i 3 wymagań lub został wypełniony nieprawidłowo, Agencja wzywa podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy, w formie pisemnej, do usunięcia braków w terminie 14 dni od dnia doręczenia wezwania, chyba że zachodzą niebudzące wątpliwości przesłanki nieprzyznania pomocy.

1a. Jeżeli podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy pomimo wezwania nie usunął braków w wyznaczonym terminie, Agencja wzywa ponownie ten podmiot, w formie pisemnej, do usunięcia braków w terminie 14 dni od dnia doręczenia wezwania.

2. Jeżeli podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy pomimo powtórnego wezwania nie usunął wszystkich braków wskazanych przez Agencję, Agencja nie przyznaje pomocy. Przepis art. 35 ust. 1 ustawy, dotyczący odmowy przyznania pomocy, stosuje się odpowiednio.

3. Złożony wniosek o przyznanie pomocy nie może być zmieniany przez podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy w zakresie kwoty wnioskowanej pomocy przez jej zwiększenie lub w zakresie planu finansowego operacji lub zestawienia rzeczowo-finansowego operacji, z wyłączeniem zmian wynikających z wezwań Agencji.

§ 16. 1. Pomoc przysługuje według kolejności ustalonej przez Agencję przy zastosowaniu kryteriów wyboru operacji.

2. O kolejności przysługiwania pomocy na operację w obszarze, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 1 lit. a, decyduje suma uzyskanych punktów przyznanych na podstawie następujących kryteriów wyboru:

- 1) jeżeli w wyniku realizacji operacji nastąpi wzrost średniej rocznej liczby loch w stadzie:
 - a) o co najmniej 10 sztuk i nie więcej niż 20 sztuk, przyznaje się 1 punkt,
 - b) powyżej 20 sztuk i nie więcej niż 30 sztuk, przyznaje się 2 punkty,
 - c) powyżej 30 sztuk i nie więcej niż 40 sztuk, przyznaje się 3 punkty,
 - d) powyżej 40 sztuk i nie więcej niż 50 sztuk, przyznaje się 4 punkty,
 - e) powyżej 50 sztuk, przyznaje się 5 punktów;
 - 2) jeżeli w wyniku realizacji operacji średnia roczna liczba loch w stadzie będzie większa niż:
 - a) 100 sztuk i nie większa niż 200 sztuk, przyznaje się 1 punkt,
 - b) 200 sztuk i nie większa niż 300 sztuk, przyznaje się 2 punkty,
 - c) 300 sztuk, przyznaje się 3 punkty;
 - 3) jeżeli w dniu złożenia wniosku o przyznanie pomocy podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy posiada:
 - a) certyfikat lub świadectwo potwierdzające, że uczestniczy w unijnym systemie jakości, o którym mowa w *art. 16 ust. 1 lit. a ppkt i, iii–v rozporządzenia nr 1305/2013²⁾*, lub w krajowym systemie jakości, o którym mowa w *art. 16 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 1305/2013²⁾*, w ramach działania „Systemy jakości produktów rolnych i środków spożywczych” objętego programem, a operacja dotyczy produkcji objętej tym systemem, przyznaje się 2 punkty,
 - b) certyfikat potwierdzający uczestnictwo w unijnym systemie jakości, o którym mowa w *art. 16 ust. 1 lit. a ppkt ii rozporządzenia nr 1305/2013²⁾*, a operacja dotyczy produkcji objętej tym systemem i suma powierzchni gruntów ornych, sadów, łąk trwałych i pastwisk trwałych w gospodarstwie objętych tym systemem stanowi co najmniej 50 % sumy powierzchni gruntów ornych, sadów, łąk trwałych i pastwisk trwałych w tym gospodarstwie, przyznaje się 4 punkty;
 - 4) jeżeli w dniu złożenia wniosku o przyznanie pomocy podmiot ubiegający się o jej przyznanie ma nie więcej niż 40 lat, przyznaje się 1 punkt;
 - 5) jeżeli inwestycje służą ochronie środowiska lub zapobieganiu zmianie klimatu, przyznaje się maksymalnie 5 punktów;
 - 6) jeżeli do dnia złożenia wniosku o przyznanie pomocy podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy albo współposiadacz gospodarstwa, w którym będzie realizowana operacja, nie wystąpił o pomoc:
 - a) w ramach następujących działań PROW 2007–2013:
 - „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej”,
 - „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw”,
 - „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju” dla operacji, które odpowiadają warunkom przyznania pomocy w ramach działania „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw” lub działania „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej”, objętych PROW 2007–2013,
 - b) w ramach następujących typów operacji objętych programem:
 - „Premie na rozpoczęcie działalności pozarolniczej” w ramach poddziałania „Pomoc na rozpoczęcie pozarolniczej działalności gospodarczej na obszarach wiejskich”,
 - „Rozwój przedsiębiorczości – rozwój usług rolniczych” w ramach poddziałania „Wsparcie inwestycji w tworzenie i rozwój działalności pozarolniczej”,
 - c) w ramach poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” w ramach działania „Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER” objętego programem,
 - d) w celu wyposażenia tego samego gospodarstwa w ramach działania „Modernizacja gospodarstw rolnych” objętego PROW 2007–2013 lub operacji typu „Modernizacja gospodarstw rolnych” w ramach poddziałania „Wsparcie inwestycji w gospodarstwach rolnych” objętego programem
- albo wystąpił o tę pomoc i został poinformowany o odmowie przyznania pomocy, przyznaje się 1 punkt.

3. O kolejności przysługiwania pomocy na operację w obszarze, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 1 lit. b, decyduje suma uzyskanych punktów przyznanych na podstawie następujących kryteriów wyboru:

- 1) jeżeli w wyniku realizacji operacji nastąpi wzrost średniej rocznej liczby krów mlecznych w stadzie:
 - a) o co najmniej 10 i nie więcej niż 20 sztuk, przyznaje się 1 punkt,
 - b) powyżej 20 sztuk i nie więcej niż 30 sztuk, przyznaje się 2 punkty,
 - c) powyżej 30 sztuk i nie więcej niż 40 sztuk, przyznaje się 3 punkty,
 - d) powyżej 40 sztuk i nie więcej niż 50 sztuk, przyznaje się 4 punkty,
 - e) powyżej 50 sztuk, przyznaje się 5 punktów;
 - 2) jeżeli w wyniku realizacji operacji średnia roczna liczba krów mlecznych w stadzie będzie większa niż:
 - a) 30 sztuk i nie większa niż 50 sztuk, przyznaje się 1 punkt,
 - b) 50 sztuk i nie większa niż 100 sztuk, przyznaje się 2 punkty,
 - c) 100 sztuk, przyznaje się 3 punkty;
 - 3) jeżeli w dniu złożenia wniosku o przyznanie pomocy podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy posiada:
 - a) certyfikat lub świadectwo potwierdzające, że uczestniczy w unijnym systemie jakości, o którym mowa w *art. 16 ust. 1 lit. a ppkt i, iii–v rozporządzenia nr 1305/2013²⁾*, lub w krajowym systemie jakości, o którym mowa w *art. 16 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 1305/2013²⁾*, w ramach działania „Systemy jakości produktów rolnych i środków spożywczych” objętego programem, a operacja dotyczy produkcji objętej tym systemem, przyznaje się 2 punkty,
 - b) certyfikat potwierdzający uczestnictwo w unijnym systemie jakości, o którym mowa w *art. 16 ust. 1 lit. a ppkt ii rozporządzenia nr 1305/2013²⁾*, a operacja dotyczy produkcji objętej tym systemem i suma powierzchni gruntów ornych, sadów, łąk trwałych i pastwisk trwałych w gospodarstwie objętych tym systemem stanowi co najmniej 50 % sumy powierzchni gruntów ornych, sadów, łąk trwałych i pastwisk trwałych w tym gospodarstwie, przyznaje się 4 punkty;
 - 4) jeżeli w dniu złożenia wniosku o przyznanie pomocy podmiot ubiegający się o jej przyznanie ma nie więcej niż 40 lat, przyznaje się 1 punkt;
 - 5) jeżeli inwestycje służą ochronie środowiska lub zapobieganiu zmianie klimatu, przyznaje się maksymalnie 5 punktów;
 - 6) jeżeli do dnia złożenia wniosku o przyznanie pomocy podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy albo współposiadacz gospodarstwa, w którym będzie realizowana operacja, nie wystąpił o pomoc:
 - a) w ramach następujących działań PROW 2007–2013:
 - „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej”,
 - „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw”,
 - „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju” dla operacji, które odpowiadają warunkom przyznania pomocy w ramach działania „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw” lub działania „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej”, objętych PROW 2007–2013,
 - b) w ramach następujących typów operacji:
 - „Premie na rozpoczęcie działalności pozarolniczej” w ramach poddziałania „Pomoc na rozpoczęcie pozarolniczej działalności gospodarczej na obszarach wiejskich” objętego programem,
 - „Rozwój przedsiębiorczości – rozwój usług rolniczych” w ramach poddziałania „Wsparcie inwestycji w tworzenie i rozwój działalności pozarolniczej” objętego programem,
 - c) w ramach poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” w ramach działania „Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER” objętego programem,
 - d) w celu wyposażenia tego samego gospodarstwa w ramach działania „Modernizacja gospodarstw rolnych” objętego PROW 2007–2013 lub operacji typu „Modernizacja gospodarstw rolnych” w ramach poddziałania „Wsparcie inwestycji w gospodarstwach rolnych” objętego programem
- albo wystąpił o tę pomoc i został poinformowany o odmowie przyznania pomocy, przyznaje się 1 punkt.

4. O kolejności przysługiwania pomocy na operację w obszarze, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 1 lit. c, decyduje suma uzyskanych punktów przyznanych na podstawie następujących kryteriów wyboru:

- 1) jeżeli w wyniku realizacji operacji nastąpi wzrost średniej rocznej liczby krów nieprzeznaczonych do produkcji mleka w stadzie:
 - a) o co najmniej 10 sztuk i nie więcej niż 20 sztuk, przyznaje się 1 punkt,
 - b) powyżej 20 sztuk i nie więcej niż 30 sztuk, przyznaje się 2 punkty,
 - c) powyżej 30 sztuk i nie więcej niż 40 sztuk, przyznaje się 3 punkty,
 - d) powyżej 40 sztuk i nie więcej niż 50 sztuk, przyznaje się 4 punkty,
 - e) powyżej 50 sztuk, przyznaje się 5 punktów;
 - 2) jeżeli w wyniku realizacji operacji średnia roczna liczba krów nieprzeznaczonych do produkcji mleka w stadzie będzie większa niż:
 - a) 30 sztuk i nie większa niż 50 sztuk, przyznaje się 1 punkt,
 - b) 50 sztuk i nie większa niż 100 sztuk, przyznaje się 2 punkty,
 - c) 100 sztuk, przyznaje się 3 punkty;
 - 3) jeżeli w dniu złożenia wniosku o przyznanie pomocy podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy posiada:
 - a) certyfikat lub świadectwo potwierdzające, że uczestniczy w unijnym systemie jakości, o którym mowa w *art. 16 ust. 1 lit. a ppkt i, iii–v rozporządzenia nr 1305/2013²⁾*, lub w krajowym systemie jakości, o którym mowa w *art. 16 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 1305/2013²⁾*, w ramach działania „Systemy jakości produktów rolnych i środków spożywczych” objętego programem, a operacja dotyczy produkcji objętej tym systemem, przyznaje się 2 punkty,
 - b) certyfikat potwierdzający uczestnictwo w unijnym systemie jakości, o którym mowa w *art. 16 ust. 1 lit. a ppkt ii rozporządzenia nr 1305/2013²⁾*, a operacja dotyczy produkcji objętej tym systemem i suma powierzchni gruntów ornych, sadów, łąk trwałych i pastwisk trwałych w gospodarstwie objętych tym systemem stanowi co najmniej 50 % sumy powierzchni gruntów ornych, sadów, łąk trwałych i pastwisk trwałych w tym gospodarstwie, przyznaje się 4 punkty;
 - 4) jeżeli w dniu złożenia wniosku o przyznanie pomocy podmiot ubiegający się o jej przyznanie ma nie więcej niż 40 lat, przyznaje się 1 punkt;
 - 5) jeżeli inwestycje służą ochronie środowiska lub zapobieganiu zmianie klimatu, przyznaje się maksymalnie 5 punktów;
 - 6) jeżeli do dnia złożenia wniosku o przyznanie pomocy podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy albo współposiadacz gospodarstwa, w którym będzie realizowana operacja, nie wystąpił o pomoc:
 - a) w ramach następujących działań PROW 2007–2013:
 - „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej”,
 - „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw”,
 - „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju” dla operacji, które odpowiadają warunkom przyznania pomocy w ramach działania „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw” lub działania „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej” objętego PROW 2007–2013,
 - b) w ramach następujących typów operacji objętych programem:
 - „Premie na rozpoczęcie działalności pozarolniczej” w ramach poddziałania „Pomoc na rozpoczęcie pozarolniczej działalności gospodarczej na obszarach wiejskich”,
 - „Rozwój przedsiębiorczości – rozwój usług rolniczych” w ramach poddziałania „Wsparcie inwestycji w tworzenie i rozwój działalności pozarolniczej”,
 - c) w ramach poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” w ramach działania „Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER” objętego programem,
 - d) w celu wyposażenia tego samego gospodarstwa w ramach działania „Modernizacja gospodarstw rolnych” objętego PROW 2007–2013 lub operacji typu „Modernizacja gospodarstw rolnych” w ramach poddziałania „Wsparcie inwestycji w gospodarstwach rolnych” objętego programem
- albo wystąpił o tę pomoc i został poinformowany o odmowie przyznania pomocy, przyznaje się 1 punkt.

5. O kolejności przysługiwania pomocy na operację w obszarze, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 1 lit. d, decyduje suma uzyskanych punktów przyznanych na podstawie następujących kryteriów wyboru:

- 1) w przypadku operacji dotyczącej budowy lub modernizacji budynków inwentarskich lub magazynu paszowego, punkty przyznaje się w następujący sposób:
 - a) jeżeli operacja obejmuje wyłącznie koszty budowy lub modernizacji budynków inwentarskich, w tym ich wyposażenia, lub magazynu paszowego, w tym jego wyposażenia, przyznaje się 5 punktów,
 - b) jeżeli koszty budowy lub modernizacji budynków inwentarskich, w tym ich wyposażenia, lub magazynu paszowego, w tym jego wyposażenia, stanowią co najmniej 50 % wszystkich kosztów operacji, przyznaje się 3 punkty;
 - 2) w przypadku operacji związanej ze zwiększeniem skali produkcji rolnej, której realizacja wpłynie również na zwiększenie uczestnictwa w rynku, przyznaje się 1 punkt;
 - 3) w przypadku operacji związanej ze zmianą profilu produkcji rolnej, której realizacja wpłynie również na zróżnicowanie produkcji rolnej w gospodarstwie, przyznaje się 1 punkt;
 - 4) jeżeli w dniu złożenia wniosku o przyznanie pomocy podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy posiada:
 - a) certyfikat lub świadectwo potwierdzające, że uczestniczy w unijnym systemie jakości, o którym mowa w *art. 16 ust. 1 lit. a ppkt i, iii–v rozporządzenia nr 1305/2013²⁾*, lub w krajowym systemie jakości, o którym mowa w *art. 16 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 1305/2013²⁾*, w ramach działania „Systemy jakości produktów rolnych i środków spożywczych” objętego programem, a operacja dotyczy produkcji objętej tym systemem, przyznaje się 2 punkty,
 - b) certyfikat potwierdzający uczestnictwo w unijnym systemie jakości, o którym mowa w *art. 16 ust. 1 lit. a ppkt ii rozporządzenia nr 1305/2013²⁾*, a operacja dotyczy produkcji objętej tym systemem i suma powierzchni gruntów ornych, sadów, łąk trwałych i pastwisk trwałych w gospodarstwie objętych tym systemem stanowi co najmniej 50 % sumy powierzchni gruntów ornych, sadów, łąk trwałych i pastwisk trwałych w tym gospodarstwie, przyznaje się 4 punkty;
 - 5) jeżeli w dniu złożenia wniosku o przyznanie pomocy podmiot ubiegający się o jej przyznanie ma nie więcej niż 40 lat, przyznaje się 1 punkt;
 - 6) jeżeli inwestycje służą ochronie środowiska lub zapobieganiu zmianie klimatu, przyznaje się maksymalnie 5 punktów;
 - 6a) jeżeli do dnia złożenia wniosku o przyznanie pomocy podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy albo współposiadacz gospodarstwa, w którym będzie realizowana operacja, nie wystąpił o pomoc:
 - a) w ramach następujących działań PROW 2007–2013:
 - „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej”,
 - „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw”,
 - „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju” dla operacji, które odpowiadają warunkom przyznania pomocy w ramach działania „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw” lub działania „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej”, objętych PROW 2007–2013,
 - b) w ramach następujących typów operacji objętych programem:
 - „Premie na rozpoczęcie działalności pozarolniczej” w ramach poddziałania „Pomoc na rozpoczęcie pozarolniczej działalności gospodarczej na obszarach wiejskich”,
 - „Rozwój przedsiębiorczości – rozwój usług rolniczych” w ramach poddziałania „Wsparcie inwestycji w tworzenie i rozwój działalności pozarolniczej”,
 - c) w ramach poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” w ramach działania „Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER” objętego programem,
 - d) w celu wyposażenia tego samego gospodarstwa w ramach działania „Modernizacja gospodarstw rolnych” objętego PROW 2007–2013 lub operacji typu „Modernizacja gospodarstw rolnych” w ramach poddziałania „Wsparcie inwestycji w gospodarstwach rolnych” objętego programem– albo wystąpił o tę pomoc i został poinformowany o odmowie przyznania pomocy, przyznaje się 1 punkt;
- 7) (uchylony).

6. Wykaz rodzajów inwestycji służących ochronie środowiska lub zapobieganiu zmianie klimatu, a także sposób przyznawania punktów jest określony w załączniku do rozporządzenia.

7. W przypadku operacji realizowanej przez osoby wspólnie wnioskujące, punkty przyznaje się w wysokości średniej arytmetycznej z liczby punktów przysługujących indywidualnie tym osobom, z tym że za inwestycje służące ochronie środowiska lub zapobieganiu zmianie klimatu punkty przyznaje się dla całej operacji.

7a. W przypadku gdy w terminie składania wniosków o przyznanie pomocy wskazanym dla danego obszaru spośród obszarów, o których mowa w § 4 ust. 1 pkt 1 lit. a–d, jest realizowany nabór wniosków o przyznanie pomocy w ramach innego z obszarów, o których mowa w § 4 ust. 1 pkt 1 lit. a–d, to pomoc przysługuje według następującej kolejności:

- 1) na operacje w obszarze, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 1 lit. a;
- 2) na operacje w obszarze, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 1 lit. c;
- 3) na operacje w obszarze, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 1 lit. b;
- 4) na operacje w obszarze, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 1 lit. d.

8. O kolejności przysługiwania pomocy na operację w obszarze nawadniania w gospodarstwie decyduje suma uzyskanych punktów przyznanych na podstawie następujących kryteriów wyboru:

- 1) jeżeli operacja dotyczy inwestycji, o której mowa w *art. 46 ust. 4 akapit pierwszy rozporządzenia nr 1305/2013²⁾*, a współczynnik potencjalnej oszczędności wody związany z realizacją tej inwestycji wynosi:
 - a) powyżej 50 %, przyznaje się:
 - 10 punktów – w przypadku gdy do tej inwestycji mają zastosowanie warunki określone w *art. 46 ust. 4 akapit drugi rozporządzenia nr 1305/2013²⁾*,
 - 8 punktów – w przypadku gdy do tej inwestycji nie mają zastosowania warunki określone w *art. 46 ust. 4 akapit drugi rozporządzenia nr 1305/2013²⁾*,
 - b) powyżej 25 % i nie więcej niż 50 %, przyznaje się:
 - 8 punktów – w przypadku gdy do tej inwestycji mają zastosowanie warunki określone w *art. 46 ust. 4 akapit drugi rozporządzenia nr 1305/2013²⁾*,
 - 6 punktów – w przypadku gdy do tej inwestycji nie mają zastosowania warunki określone w *art. 46 ust. 4 akapit drugi rozporządzenia nr 1305/2013²⁾*,
 - c) powyżej 10 % i nie więcej niż 25 %, przyznaje się:
 - 6 punktów – w przypadku gdy do tej inwestycji mają zastosowanie warunki określone w *art. 46 ust. 4 akapit drugi rozporządzenia nr 1305/2013²⁾*,
 - 4 punkty – w przypadku gdy do tej inwestycji nie mają zastosowania warunki określone w *art. 46 ust. 4 akapit drugi rozporządzenia nr 1305/2013²⁾*,
- 2) jeżeli operacja dotyczy inwestycji, o której mowa w *art. 46 ust. 6 akapit pierwszy rozporządzenia nr 1305/2013²⁾*, a współczynnik potencjalnej oszczędności wody związany z realizacją tej inwestycji wynosi powyżej:
 - a) 50 % – przyznaje się 8 punktów,
 - b) 25 % i nie więcej niż 50 % – przyznaje się 6 punktów,
 - c) 10 % i nie więcej niż 25 % – przyznaje się 4 punkty;
- 3)³⁶⁾ jeżeli operacja ma być realizowana w gminie, na obszarze której w okresie od 2007 r. do 2021 r. w każdym roku wystąpiła susza dla upraw ziemniaków, chmielu, warzyw gruntowych, krzewów owocowych, drzew owocowych, truskawek lub roślin strączkowych, przyznaje się 15 punktów, a w przypadku gdy susza dla tych upraw wystąpiła nie w każdym roku w tym okresie – punkty przyznaje się proporcjonalnie do liczby lat, w których w tym okresie na obszarze tej gminy wystąpiła taka susza;
- 4) jeżeli podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy realizuje zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne w zakresie:
 - a) jednego z pakietów lub wariantów, o których mowa w § 4 ust. 1 pkt 1, 2, pkt 4 lit. a–g oraz pkt 5 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 marca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (Dz. U. poz. 415, z późn. zm.³⁷⁾) – przyznaje się 1 punkt,
 - b) co najmniej dwóch z pakietów lub wariantów, o których mowa w § 4 ust. 1 pkt 1, 2, pkt 4 lit. a–g oraz pkt 5 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 marca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 – przyznaje się 2 punkty.

³⁶⁾ Ze zmianą wprowadzoną przez § 1 pkt 10 lit. a rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 3.

³⁷⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. U. z 2015 r. poz. 765, z 2016 r. poz. 326, 589 i 1367, z 2017 r. poz. 806 i 2139, z 2018 r. poz. 584, z 2019 r. poz. 495 i 1246, z 2020 r. poz. 359, z 2021 r. poz. 435, 1032 i 1824, z 2022 r. poz. 585, z 2023 r. poz. 484 oraz z 2024 r. poz. 1114.

9. W przypadku gdy operacja dotyczy więcej niż jednej inwestycji, o której mowa w *art. 46 ust. 4 akapit pierwszy rozporządzenia nr 1305/2013²⁾*, lub więcej niż jednej inwestycji, o której mowa w *art. 46 ust. 6 akapit pierwszy rozporządzenia nr 1305/2013²⁾*, lub zarówno inwestycji, o której mowa w *art. 46 ust. 4 akapit pierwszy rozporządzenia nr 1305/2013²⁾*, jak i inwestycji, o której mowa w *art. 46 ust. 6 akapit pierwszy rozporządzenia nr 1305/2013²⁾*, punkty przyznawane na podstawie kryteriów określonych w ust. 8 pkt 1 i 2 przyznaje się, biorąc pod uwagę tylko tę inwestycję wchodzącą w skład tej operacji, która otrzymała największą liczbę punktów.

10. W przypadku gdy operacja ma być realizowana na obszarze kilku gmin, punkty przyznaje się w odniesieniu do tej gminy, na obszarze której liczba lat, w których wystąpiła susza, była wyższa.

11. Uznaje się, że podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy realizuje co najmniej jedno zobowiązanie, o którym mowa w ust. 8 pkt 4, jeżeli w roku złożenia wniosku o przyznanie pomocy podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy lub jego małżonek wystąpił z wnioskiem o przyznanie płatności w ramach danego zobowiązania, który obejmuje grunty wchodzące w skład gospodarstwa podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy, oraz przyznano temu podmiotowi lub jego małżonkowi:

- 1) tę płatność albo
- 2) płatność w ramach danego zobowiązania w roku poprzedzającym rok złożenia wniosku o przyznanie pomocy – w przypadku gdy w roku złożenia wniosku o przyznanie pomocy nie przyznano podmiotowi ubiegającemu się o przyznanie pomocy lub jego małżonkowi płatności w ramach danego zobowiązania.

12.³⁶⁾ Prezes Agencji podaje do publicznej wiadomości, na stronie internetowej administrowanej przez Agencję, wykaz gmin, na których obszarze dla upraw ziemniaków, chmielu, warzyw gruntowych, krzewów owocowych, drzew owocowych, truskawek lub roślin strączkowych wystąpiła susza co najmniej w jednym roku w okresie od 2007 r. do 2021 r., ze wskazaniem liczby lat, w których na obszarze tych gmin wystąpiła susza.

13.³⁸⁾ O kolejności przysługiwania pomocy na operację w obszarze zielona energia w gospodarstwie decyduje suma uzyskanych punktów przyznanych na podstawie następujących kryteriów wyboru:

- 1) jeżeli w dniu złożenia wniosku o przyznanie pomocy podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy posiada certyfikat potwierdzający uczestnictwo w unijnym systemie jakości, o którym mowa w *art. 16 ust. 1 lit. a ppkt ii rozporządzenia nr 1305/2013²⁾*, przyznaje się 2 punkty;
- 2) jeżeli operacja będzie realizowana na gruntach rolnych zabudowanych znajdujących się na obszarach, o których mowa w *art. 6 ust. 1 pkt 1–5 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2023 r. poz. 1336, 1688 i 1890 oraz z 2024 r. poz. 1089)*, wraz z otulinami tych form ochrony przyrody, przyznaje się 2 punkty;
- 3) jeżeli podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy prowadził w okresie ostatnich 12 miesięcy poprzedzających miesiąc złożenia wniosku o przyznanie pomocy produkcję zwierzęcą w zakresie zwierząt gospodarskich, o których mowa w przepisach o organizacji hodowli i rozrodzie zwierząt gospodarskich, a liczba tych zwierząt utrzymywanych w gospodarstwie w przeliczeniu na duże jednostki przeliczeniowe (DJP) jest równa co najmniej 5 DJP, przyznaje się 4 punkty;
- 4) jeżeli podmiotowi ubiegającemu się o przyznanie pomocy nie przyznano pomocy na urządzenia do wytwarzania energii elektrycznej z energii promieniowania słonecznego w ramach poddziałania „Wsparcie inwestycji w gospodarstwach rolnych” w ramach operacji typu „Modernizacja gospodarstw rolnych” lub „Inwestycje w gospodarstwach położonych na obszarach Natura 2000” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020, przyznaje się 3 punkty;
- 5) jeżeli do dnia złożenia wniosku o przyznanie pomocy podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy odbył szkolenie, w programie którego znajdowały się zagadnienia dotyczące efektywności energetycznej gospodarstwa, nie wcześniej niż w terminie 24 miesięcy poprzedzających dzień złożenia wniosku o przyznanie pomocy albo w dniu złożenia wniosku o przyznanie pomocy podmiot ubiegający się o przyznanie tej pomocy złożył oświadczenie, w którym zobowiązał się do odbycia takiego szkolenia nie później niż w terminie 12 miesięcy od dnia otrzymania płatności końcowej, przyznaje się 1 punkt;
- 6) jeżeli sprawność urządzeń do wytwarzania energii elektrycznej z energii promieniowania słonecznego wynosi:
 - a) powyżej 21 %, przyznaje się 3 punkty,
 - b) powyżej 18 % i nie więcej niż 21 %, przyznaje się 2 punkty,
 - c) nie więcej niż 18 %, przyznaje się 1 punkt.

³⁸⁾ Dodany przez § 1 pkt 10 lit. b rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 3.

14.³⁸⁾ Przy ustalaniu liczby zwierząt w gospodarstwie w przeliczeniu na DJP, o których mowa w ust. 13 pkt 3, bierze się pod uwagę stan średni zwierząt w gospodarstwie z ostatnich 12 miesięcy poprzedzających miesiąc złożenia wniosku o przyznanie pomocy oraz stosuje się współczynniki przeliczania zwierząt na DJP określone w załączniku do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. poz. 1839, z 2022 r. poz. 1071 oraz z 2023 r. poz. 1724).

§ 17. 1. Kolejność przysługiwania pomocy jest ustalana na podstawie danych zawartych we wniosku o przyznanie pomocy oraz w dokumentach, o których mowa w § 13 ust. 3:

- 1) pkt 1, 17, 17a i 25, złożonych wraz z tym wnioskiem, w dniu złożenia tego wniosku – w przypadku operacji w obszarze, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 1 lit. a–d;
- 2) pkt 1a, złożonych wraz z tym wnioskiem, w dniu złożenia tego wniosku, oraz w wykazie gmin, o którym mowa w § 16 ust. 12, a także danych zawartych w zintegrowanym systemie zarządzania i kontroli, o którym mowa w *art. 67 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1306/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania jej oraz uchylającego rozporządzenia Rady (EWG) nr 352/78, (WE) nr 165/94, (WE) nr 2799/98, (WE) nr 814/2000, (WE) nr 1290/2005 i (WE) nr 485/2008 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 549, z późn. zm.)*³⁹⁾ – w przypadku operacji w obszarze nawadniania w gospodarstwie;
- 3)⁴⁰⁾ pkt 1b, 25, 27b i 27c, złożonych wraz z tym wnioskiem, w dniu złożenia tego wniosku – w przypadku operacji w obszarze zielona energia w gospodarstwie.

2. Jeżeli wniosek o przyznanie pomocy lub dołączone do niego dokumenty nie zawierają danych niezbędnych do ustalenia liczby punktów za dane kryterium lub do tego wniosku nie dołączono dokumentów potwierdzających te dane lub potwierdzających spełnianie danego kryterium, nie przyznaje się punktów za to kryterium.

3. Agencja nie przyznaje pomocy, jeżeli przyznano mniej niż:

- 1) 3 punkty – w przypadku obszaru, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 1 lit. a–c;
- 2) 1,5 punktu – w przypadku obszaru, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 1 lit. d;
- 3) 3 punkty – w przypadku operacji w obszarze nawadniania w gospodarstwie;
- 4)⁴¹⁾ 3 punkty – w przypadku operacji w obszarze zielona energia w gospodarstwie.

4. W przypadku, o którym mowa w ust. 3, przepis art. 35 ust. 1 ustawy, dotyczący odmowy przyznania pomocy, stosuje się odpowiednio.

³⁹⁾ Rozporządzenie utraciło moc z dniem 1 stycznia 2023 r. na podstawie art. 104 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2116 z dnia 2 grudnia 2021 r. w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania jej oraz uchylenia rozporządzenia (UE) nr 1306/2013 (Dz. Urz. UE L 435 z 6.12.2021, str. 187, z późn. zm.). Jednakże:

- a) art. 4 ust. 1 lit. b, art. 5, art. 7 ust. 3, art. 9, 17, 21 i 34, art. 35 ust. 4, art. 36, 37, 38, 40–43, 51, 52, 54, 56, 59, 63, 64, 67, 68, 70–75, 77, 91–97, 99 i 100, art. 102 ust. 2 oraz art. 110 i 111 rozporządzenia (UE) nr 1306/2013 nadal mają zastosowanie:
 - do wydatków poniesionych i płatności dokonanych na rzecz systemów wsparcia na mocy rozporządzenia (UE) nr 1307/2013 w odniesieniu do roku kalendarzowego 2022 i wcześniejszych lat,
 - do środków wdrażanych na mocy rozporządzeń (UE) nr 228/2013, (UE) nr 229/2013, (UE) nr 1308/2013 i (UE) nr 1144/2014 do dnia 31 grudnia 2022 r.,
 - do programów pomocy, o których mowa w art. 5 ust. 6 akapit pierwszy lit. c i art. 5 ust. 7 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2117, w odniesieniu do wydatków poniesionych i płatności dokonanych na rzecz operacji realizowanych zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 1308/2013 po dniu 31 grudnia 2022 r. i do czasu zakończenia tych programów pomocy,
 - w przypadku EFRROW – w odniesieniu do wydatków poniesionych przez beneficjentów i płatności dokonanych przez agencję płatniczą w ramach wdrażania programów rozwoju obszarów wiejskich zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 1305/2013, z wyjątkiem art. 96 i 97 rozporządzenia (UE) nr 1306/2013 w odniesieniu do beneficjentów, którzy podlegają systemowi kontroli, o którym mowa w art. 83 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2116,
- b) art. 69 rozporządzenia (UE) nr 1306/2013 nadal ma zastosowanie do wydatków poniesionych i płatności dokonanych w odniesieniu do systemów wsparcia zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 1307/2013 i w ramach wdrażania programów rozwoju obszarów wiejskich zatwierdzonych przez Komisję na mocy rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i innych środków WPR ustanowionych w tytule II rozdział I rozporządzenia (UE) nr 1306/2013 wdrożonych przed dniem 1 stycznia 2023 r.,
- c) art. 54 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 1306/2013 nadal ma zastosowanie do dochodów zadeklarowanych w ramach wdrażania programów rozwoju obszarów wiejskich zatwierdzonych przez Komisję na mocy rozporządzenia (UE) nr 1305/2013, rozporządzenia (WE) nr 1698/2005 oraz rozporządzenia Komisji (WE) nr 7/2004,
- d) rozporządzenie (UE) nr 1306/2013 nadal ma zastosowanie do wydatków związanych z zobowiązaniami prawnymi, o których mowa w art. 148 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2021/2115. Niezależnie od tego art. 31 niniejszego rozporządzenia ma zastosowanie do wydatków zgłoszonych Komisji zgodnie z art. 155 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2021/2115, które do tego celu są uznawane za jeden z rodzajów interwencji.

Odesłania do uchylonego rozporządzenia traktuje się jako odesłania do rozporządzenia (UE) 2021/2116, do rozporządzenia (UE) 2021/2115 oraz do rozporządzenia (UE) nr 1308/2013 oraz odczytuje się je zgodnie z tabelą korelacji w załączniku.

⁴⁰⁾ Dodany przez § 1 pkt 11 lit. a rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 3.

⁴¹⁾ Dodany przez § 1 pkt 11 lit. b rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 3.

5. Kolejność przysługiwania pomocy jest ustalana od operacji, która uzyskała największą liczbę punktów, do operacji, która uzyskała najmniejszą liczbę punktów, dla operacji objętych wnioskami o przyznanie pomocy złożonymi w tym samym naborze wniosków.

6. W przypadku operacji o takiej samej liczbie punktów, o kolejności przysługiwania pomocy decyduje kwota wnioskowanej pomocy, przy czym pierwszeństwo w uzyskaniu pomocy ma operacja z niższą wnioskowaną kwotą pomocy.

7. W przypadku operacji w obszarze, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 1 lit. a–d, mającej taką samą liczbę punktów i w odniesieniu do której wnioskowano o taką samą kwotę pomocy w przypadku podmiotów ubiegających się o przyznanie pomocy będących osobami fizycznymi, o kolejności przysługiwania pomocy decyduje wiek osoby, przy czym pierwszeństwo w uzyskaniu pomocy ma operacja realizowana przez osobę młodszą. W przypadku operacji realizowanej przez osoby wspólnie wnioskujące, do ustalenia pierwszeństwa w uzyskaniu pomocy uwzględnia się wiek osoby najmłodszej.

7a. W przypadku gdy wnioski o przyznanie pomocy są składane przed zakończeniem weryfikacji wniosków złożonych w poprzednim naborze wniosków, pierwszeństwo w uzyskaniu pomocy mają wnioski złożone w poprzednim naborze.

8. (uchylony).

9. Jeżeli dane zawarte we wniosku o przyznanie pomocy i dokumentach dołączonych do tego wniosku są rozbieżne, punkty przyznaje się na podstawie danych zawartych w tych dokumentach.

§ 18. 1. Prezes Agencji, nie później niż w terminie 60 dni od dnia upływu terminu składania wniosków o przyznanie pomocy, podaje do publicznej wiadomości, na stronie internetowej administrowanej przez Agencję, informację o kolejności przysługiwania pomocy – w przypadku naboru wniosków w ramach obszarów, o których mowa w § 4 ust. 1 pkt 1 lit. a–d.

2. Jeżeli dane zawarte we wniosku o przyznanie pomocy mające wpływ na ustalenie kolejności przysługiwania pomocy ulegną zmianie, dokonuje się aktualizacji informacji o kolejności przysługiwania pomocy wyłącznie w przypadku, gdy z nowych danych wynika, że pomoc przysługuje w dalszej kolejności niż pierwotnie ustalona.

3. Agencja nie przyznaje pomocy, jeżeli w wyniku zmiany, o której mowa w ust. 2, przyznano mniej niż:

- 1) 3 punkty – w przypadku obszaru, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 1 lit. a–c;
- 2) 1,5 punktu – w przypadku obszaru, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 1 lit. d.

4. W przypadku, o którym mowa w ust. 3, przepis art. 35 ust. 1 ustawy, dotyczący odmowy przyznania pomocy, stosuje się odpowiednio.

5. Informacja, o której mowa w ust. 1, jest aktualizowana w przypadkach, o których mowa w ust. 2, nie rzadziej niż co:

- 1) 20 dni – w terminie 8 miesięcy od dnia podania do publicznej wiadomości informacji, o której mowa w ust. 1;
- 2) 90 dni – po upływie terminu, o którym mowa w pkt 1.

§ 18a.⁹⁾ Prezes Agencji niezwłocznie po ustaleniu kolejności przysługiwania pomocy podaje do publicznej wiadomości, na stronie internetowej administrowanej przez Agencję, informację o kolejności przysługiwania pomocy, w przypadku naboru wniosków o przyznanie pomocy realizowanego w obszarze nawadniania w gospodarstwie lub w obszarze zielona energia w gospodarstwie.

§ 19. 1. W terminie 8 miesięcy od dnia podania do publicznej wiadomości informacji, o której mowa w § 18 ust. 1, w przypadku operacji w obszarze, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 1 lit. a–d, lub w terminie 6 miesięcy od dnia zakończenia terminu składania wniosków o przyznanie pomocy, w przypadku operacji w obszarze nawadniania w gospodarstwie, lub w terminie 4 miesięcy od dnia zakończenia terminu składania wniosków o przyznanie pomocy, w przypadku operacji w obszarze zielona energia w gospodarstwie, Agencja:⁴²⁾

- 1) wzywa podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy do zawarcia umowy, w przypadku pozytywnego rozpatrzenia wniosku o przyznanie pomocy;
- 2) informuje podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy o odmowie przyznania pomocy, w przypadku gdy nie są spełnione warunki przyznania pomocy.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, Agencja wyznacza niezwłocznie podmiotowi ubiegającemu się o przyznanie pomocy, w formie pisemnej, termin zawarcia umowy, nie dłuższy niż 14 dni od dnia otrzymania wezwania.

3. W przypadku gdy podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy nie stawiał się w wyznaczonym przez Agencję terminie w celu zawarcia umowy albo odmówił jej podpisania, Agencja nie przyznaje pomocy, chyba że podmiot ten zawarł umowę w innym terminie:

- 1) uzgodnionym z Agencją przed upływem terminu wyznaczonego w wezwaniu, o którym mowa w ust. 2, nie dłuższym niż miesiąc, albo
- 2) wyznaczonym przez Agencję, nie dłuższym niż 21 dni od dnia, na który został wyznaczony poprzedni termin zawarcia umowy.

⁴²⁾ Wprowadzenie do wyliczenia ze zmianą wprowadzoną przez § 1 pkt 12 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 3.

§ 20. 1. W razie uchybienia terminu wykonania przez podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy określonych czynności w toku postępowania w sprawie przyznania pomocy Agencja, na prośbę tego podmiotu, przywraca termin wykonania tych czynności, jeżeli podmiot ten:

- 1) wniósł prośbę w terminie 14 dni od dnia ustania przyczyny uchybienia;
- 2) jednocześnie z wniesieniem prośby dopełnił czynności, dla której określony był termin;
- 3) uprawdopodobnił, że uchybienie nastąpiło bez jego winy.

2. Przywrócenie terminu do złożenia prośby, o której mowa w ust. 1, jest niedopuszczalne.

§ 21. 1. Wezwanie przez Agencję podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy do wykonania określonych czynności w toku postępowania w sprawie przyznania pomocy wydłuża termin, o którym mowa w § 19 ust. 1, o czas wykonania przez ten podmiot tych czynności.

2. Jeżeli w trakcie rozpatrywania wniosku o przyznanie pomocy niezbędne jest uzyskanie dodatkowych wyjaśnień lub opinii innego podmiotu lub zajdą nowe okoliczności budzące wątpliwości co do możliwości przyznania pomocy, termin, o którym mowa w § 19 ust. 1, wydłuża się o czas niezbędny do uzyskania wyjaśnień lub opinii, o czym Agencja informuje na piśmie podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy.

§ 22. 1. W razie śmierci podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy będącego osobą fizyczną, rozwiązania, połączenia lub podziału podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy będącego osobą prawną lub jednostką organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej lub wystąpienia innego zdarzenia prawnego, w wyniku których zaistnieje następstwo prawne, albo w razie zbycia całości lub części gospodarstwa tego podmiotu w toku postępowania w sprawie przyznania pomocy, następca prawny tego podmiotu albo nabywca gospodarstwa lub jego części nie może wstąpić do toczącego się postępowania na miejsce tego podmiotu.

2. Wniosek złożony przez podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy, o którym mowa w ust. 1, Agencja pozostawia bez rozpatrzenia z chwilą uprawdopodobnienia zdarzenia określonego w ust. 1.

§ 23. 1. W przypadku ubiegania się o pomoc przez osoby wspólnie wnioskujące, w razie śmierci lub rezygnacji jednej z tych osób z ubiegania się o przyznanie pomocy, pozostałe osoby wspólnie wnioskujące mogą, w toku postępowania w sprawie przyznania pomocy, zawrzeć nową umowę, o której mowa w § 3 pkt 2, oraz zmienić złożony wniosek o przyznanie pomocy. Agencja w terminie 14 dni od dnia otrzymania informacji o śmierci lub rezygnacji jednej z tych osób informuje na piśmie pozostałe osoby wspólnie wnioskujące o takiej możliwości. Nową umowę i zmieniony wniosek składa się w terminie 14 dni od dnia otrzymania informacji od Agencji przez ostatnią z osób wspólnie wnioskujących.

2. Jeżeli w przypadku, o którym mowa w ust. 1, tylko jednej z osób wspólnie wnioskujących może być przyznana pomoc, wniosek o przyznanie pomocy złożony przez osoby wspólnie wnioskujące, na pisemną prośbę osoby, której może być przyznana pomoc, może zostać uznany za wniosek o przyznanie pomocy złożony przez osobę fizyczną, jeżeli prośba ta zostanie złożona w terminie 14 dni od dnia otrzymania przez tę osobę pisemnej informacji od Agencji o takiej możliwości.

3. Jeżeli Agencja nie przyzna pomocy co najmniej jednej z osób wspólnie wnioskujących, pomocy nie przyznaje się pozostałym osobom wspólnie wnioskującym.

§ 24. 1. Poza postanowieniami określonymi w art. 36 ust. 1 ustawy, umowa może zawierać inne postanowienia dotyczące realizacji operacji, w szczególności zobowiązania beneficjenta dotyczące:

- 1) zapewnienia trwałości operacji zgodnie z art. 71 rozporządzenia Parlamentu i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 320, z późn. zm.⁴³⁾);
- 2) osiągnięcia wskaźników realizacji celu operacji w określonym terminie;

⁴³⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 270 z 15.10.2015, str. 1, Dz. Urz. UE L 200 z 26.07.2016, str. 140, Dz. Urz. UE L 259 z 27.09.2016, str. 79, Dz. Urz. UE L 338 z 13.12.2016, str. 34, Dz. Urz. UE L 129 z 19.05.2017, str. 1, Dz. Urz. UE L 176 z 07.07.2017, str. 1, Dz. Urz. UE L 335 z 15.12.2017, str. 1, Dz. Urz. UE L 193 z 30.07.2018, str. 1, Dz. Urz. UE L 291 z 16.11.2018, str. 5, Dz. Urz. UE L 123 z 10.05.2019, str. 1, Dz. Urz. UE L 99 z 31.03.2020, str. 5, Dz. Urz. UE L 130 z 24.04.2020, str. 1, Dz. Urz. UE L 231 z 17.07.2020, str. 4, Dz. Urz. UE L 356 z 26.10.2020, str. 1, Dz. Urz. UE L 437 z 28.12.2020, str. 30, Dz. Urz. UE L 109 z 08.04.2022, str. 1, Dz. Urz. UE L 115 z 13.04.2022, str. 38, Dz. Urz. UE L 275 z 25.10.2022, str. 23, Dz. Urz. UE L 63 z 28.02.2023, str. 1 oraz Dz. Urz. UE L 795 z 29.02.2024, str. 1.

- 3) osiągnięcia wzrostu wartości dodanej brutto w gospodarstwie (GVA), co najmniej o 10 % w odniesieniu do roku, w którym przypada dzień rozpoczęcia terminu składania wniosków o przyznanie pomocy, i utrzymania tego wzrostu przez 5 lat od dnia przyznania pomocy;
- 4) niefinansowania kosztów kwalifikowalnych operacji z udziałem innych środków publicznych;
- 5) przechowywania dokumentów związanych z przyznaną pomocą do dnia, w którym upłynie 5 lat;
- 6) informowania Agencji o okolicznościach mogących mieć wpływ na wykonanie umowy przez 5 lat;
- 7) prowadzenia ewidencji przychodów i rozchodów w gospodarstwie, w sposób i zgodnie z wzorem określonym w załączniku nr 3 do rozporządzenia, o którym mowa w § 4 ust. 6 pkt 3, przez 5 lat od dnia przyznania pomocy, chyba że beneficjent jest obowiązany do prowadzenia księgi przychodów i rozchodów lub księgi rachunkowej, lub ewidencji przychodów i rozchodów prowadzonej na podstawie odrębnych przepisów;
- 8) uwzględnienia wszystkich transakcji związanych z operacją w oddzielnym systemie rachunkowości albo w ramach odpowiedniego kodu rachunkowego, o których mowa w *art. 66 ust. 1 lit. c pkt i rozporządzenia nr 1305/2013²⁾*;
- 9) (uchylony);
- 10) zrealizowania operacji i złożenia wniosku o płatność końcową w terminie, o którym mowa w § 4 ust. 7 pkt 1, ust. 7a i ust. 9 pkt 1 lit. d;
- 11) osiągnięcia, w wyniku realizacji operacji, i utrzymania przez 5 lat co najmniej podanej we wniosku o przyznanie pomocy liczby:
 - a) loch – w przypadku operacji, o której mowa w § 4 ust. 1 pkt 1 lit. a, przy czym minimalna liczba loch w stadzie ma wynosić 50,
 - b) krów mlecznych lub krów, które przekroczą wiek 24 miesięcy najpóźniej w dniu 15 maja roku, w którym jest ustalane, czy beneficjent zrealizował lub realizuje to zobowiązanie – w przypadku operacji, o której mowa w § 4 ust. 1 pkt 1 lit. b, przy czym minimalna liczba tych krów w stadzie ma wynosić 25,
 - c) krów nieprzeznaczonych do produkcji mleka – w przypadku operacji, o której mowa w § 4 ust. 1 pkt 1 lit. c;
- 12) osiągnięcia, w wyniku realizacji operacji, i utrzymania przez 5 lat wielkości i sposobu prowadzenia produkcji rolnej, mających wpływ na przyznanie pomocy w związku z przyznaną liczbą punktów, o których mowa w § 16;
- 13) wykazania faktycznego zmniejszenia zużycia wody na poziomie inwestycji w piątym roku od dnia wypłaty płatności końcowej lub na podstawie średniej liczonej z 4 lat od dnia wypłaty płatności końcowej, w przypadku inwestycji, o której mowa w *art. 46 ust. 4 akapit drugi i ust. 6 akapit pierwszy rozporządzenia nr 1305/2013²⁾*;
- 14) zainstalowania i utrzymywania przez 5 lat systemu pomiaru wody umożliwiającego mierzenie zużycia wody w odniesieniu do wspieranej inwestycji;
- 15) złożenia sprawozdania sporządzonego przez osobę posiadającą kwalifikacje w zawodzie geolog w zakresie czynności polegających na wykonywaniu, dozorowaniu i kierowaniu pracami geologicznymi w kategorii IV lub V, określone w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. – Prawo geologiczne i górnicze – w przypadku gdy operacja obejmuje inwestycję dotyczącą wykonania ujęcia wód podziemnych, która nie wymaga sporządzenia projektu robót geologicznych na wykonanie ujęcia wód podziemnych, zgodnie z przepisami Prawa geologicznego i górniczego, lub uzyskania pozwolenia wodnoprawnego na wykonanie ujęcia wód podziemnych;
- 16) zabezpieczenia należytego wykonania zobowiązań określonych w umowie.

2. Prowadzenie oddzielnego systemu rachunkowości albo korzystanie z odpowiedniego kodu rachunkowego, o których mowa w *art. 66 ust. 1 lit. c pkt i rozporządzenia nr 1305/2013²⁾*, odbywa się w ramach prowadzonych ksiąg rachunkowych albo przez prowadzenie zestawienia faktur lub równoważnych dokumentów księgowych na formularzu opracowanym i udostępnionym przez Agencję, gdy na podstawie odrębnych przepisów beneficjent nie jest obowiązany do prowadzenia ksiąg rachunkowych.

3. W ewidencji, o której mowa w ust. 1 pkt 7, powinny być uwzględnione wszystkie zdarzenia związane z realizacją operacji oraz prowadzeniem gospodarstwa.

4. W przypadku osób wspólnie wnioskujących zawiera się jedną umowę, która poza postanowieniami i zobowiązaniami, o których mowa w ust. 1, zawiera również:

- 1) informację o kwocie pomocy przyznanej poszczególnym osobom;
- 2) zobowiązanie do przedłużenia czasu trwania umowy, o której mowa w § 3 pkt 2, do dnia, w którym upływa pięcioletni okres od dnia wypłaty płatności końcowej – w przypadku gdy termin obowiązywania tej umowy upływa przed tym dniem;

- 3) zobowiązanie do realizacji postanowień umowy, o której mowa w § 3 pkt 2;
- 4) zobowiązanie do osiągnięcia minimalnej wielkości ekonomicznej gospodarstwa, o której mowa w § 4 ust. 5 pkt 2;
- 5) postanowienia dotyczące zasad i zakresu ponoszenia odpowiedzialności w przypadku niewywiązania się co najmniej jednej z osób z postanowień umowy;
- 6) zobowiązanie do ewidencjonowania wykorzystania przedmiotu operacji.

5. Pięcioletni okres, którego dotyczą zobowiązania, o których mowa w ust. 1 pkt 5, 6, 11, 12 i 14, liczy się od dnia:

- 1) przyznania pomocy, w odniesieniu do operacji obejmującej wyłącznie inwestycję polegającą na nabyciu rzeczy będącej przedmiotem leasingu;
- 2) wypłaty płatności końcowej, w odniesieniu do operacji innej niż wymieniona w pkt 1.

6. W przypadku gdy pięcioletni okres, którego dotyczą zobowiązania, o których mowa w ust. 1 pkt 5, 6, 11 i 12, w odniesieniu do operacji obejmującej wyłącznie inwestycję polegającą na nabyciu rzeczy będącej przedmiotem leasingu, upływa po dniu wypłaty płatności końcowej, zobowiązania te wykonuje się do dnia wypłaty płatności końcowej.

§ 25. 1. (uchylony).

2. (uchylony).

3. W przypadku beneficjentów, którymi są osoby wspólnie wnioskujące, każdy z beneficjentów podpisuje oddzielny weksel wraz z deklaracją wekslową.

4. Beneficjent będący osobą fizyczną dołącza do umowy oświadczenie:

- 1) małżonka o wyrażeniu zgody na zawarcie umowy albo o niepozostawaniu w związku małżeńskim, albo o ustanowionej małżeńskiej rozdzielności majątkowej;
- 2) współwłaściciela albo współwłaścicieli gospodarstwa, a w przypadku gdy współwłaścicielem albo współwłaścicielami są osoby fizyczne – również ich małżonków – o wyrażeniu zgody na zawarcie umowy albo o niepozostawaniu w związku małżeńskim, albo o ustanowionej rozdzielności majątkowej.

§ 26. 1. Środki finansowe z tytułu pomocy są wypłacane na warunkach określonych w umowie, z tym że środki te są wypłacane, jeżeli beneficjent:

- 1) zrealizował operację lub jej etap, w tym poniósł związane z tym koszty, zgodnie z warunkami określonymi w rozporządzeniu i w umowie oraz określonymi w innych przepisach dotyczących inwestycji objętych operacją, nie później niż do dnia złożenia wniosku o płatność końcową, a gdy został wezwany do usunięcia braków w tym wniosku zgodnie z § 28 ust. 3 lub 4 – nie później niż w terminie 14 dni od dnia doręczenia tego wezwania;
- 2) zrealizował lub realizuje zobowiązania określone w umowie;
- 3) udokumentował zrealizowanie operacji lub jej etapu, w tym poniesienie kosztów kwalifikowalnych z tym związanych.

2. Koszty kwalifikowalne podlegają refundacji w pełnej wysokości określonej w § 7 ust. 4, jeżeli zostały:

- 1) poniesione:
 - a) od dnia, w którym został złożony wniosek o przyznanie pomocy, i jeżeli realizacja zestawienia rzeczowo-finansowego operacji w zakresie danego kosztu została rozpoczęta nie wcześniej niż w tym dniu, a w przypadku kosztów ogólnych – od dnia 1 stycznia 2014 r.,
 - b) (uchylona),
 - c) w formie rozliczenia bezgotówkowego;
- 2) uwzględnione w oddzielnym systemie rachunkowości albo do ich identyfikacji wykorzystano odpowiedni kod rachunkowy, o których mowa w *art. 66 ust. 1 lit. c pkt i rozporządzenia nr 1305/2013²⁾*.

§ 26a. Agencja, na uzasadnioną prośbę beneficjenta, może wyrazić zgodę na zakończenie realizacji operacji lub złożenie wniosku o płatność po upływie terminów określonych w § 4 ust. 7 pkt 1 i 2, ust. 7a albo ust. 9 pkt 1 lit. b i d – w terminie późniejszym, nie dłuższym niż 6 miesięcy od dnia upływu tych terminów, z tym że w przypadku terminów określonych w § 4 ust. 7 pkt 1, ust. 7a albo ust. 9 pkt 1 lit. b i d – nie później niż do dnia 30 czerwca 2025 r. W przypadku wydłużenia terminu realizacji operacji na którymkolwiek jej etapie, czas wydłużenia realizacji operacji nie może przekroczyć łącznie 6 miesięcy.

§ 27. W przypadku operacji obejmujących inwestycje polegające na nabyciu rzeczy będących przedmiotem umowy leasingu beneficjent, w terminie określonym w umowie, składa w oddziale regionalnym Agencji, przed planowanym dniem złożenia wniosku o płatność pośrednią, w ramach którego po raz pierwszy zostaną ujęte raty zapłacone tytułem wykonania umowy leasingu, umowę leasingu wraz z harmonogramem spłat.

§ 28. 1. Wniosek o płatność składa się w oddziale regionalnym Agencji właściwym ze względu na miejsce realizacji operacji. Wniosek o płatność składa się osobiście albo przez upoważnioną osobę, albo przesyłką rejestrowaną nadaną w polskiej placówce pocztowej operatora pocztowego w rozumieniu art. 3 pkt 12 ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe lub w placówce podmiotu zajmującego się doręczaniem korespondencji na terenie Unii Europejskiej.⁴⁴⁾

1a. Wniosek o płatność może być złożony również osobiście albo przez upoważnioną osobę za pośrednictwem biura powiatowego Agencji znajdującego się na obszarze właściwości miejscowej oddziału regionalnego właściwego ze względu na miejsce realizacji operacji.

1b. W przypadku złożenia wniosku o płatność osobiście albo przez upoważnioną osobę bezpośrednio w oddziale regionalnym Agencji albo za pośrednictwem biura powiatowego Agencji, z chwilą złożenia wniosku Agencja wydaje potwierdzenie jego złożenia, zawierające datę wpływu, opatrzone pieczęcią Agencji oraz podpisane przez osobę przyjmującą wniosek. W przypadku złożenia wniosku o płatność za pośrednictwem biura powiatowego Agencji, za dzień złożenia wniosku uznaje się dzień złożenia wniosku w tym biurze.

1c.⁴⁵⁾ W przypadku złożenia wniosku o płatność przesyłką rejestrowaną nadaną w polskiej placówce pocztowej operatora pocztowego w rozumieniu art. 3 pkt 12 ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe lub w placówce podmiotu zajmującego się doręczaniem korespondencji na terenie Unii Europejskiej za dzień złożenia wniosku uznaje się dzień, w którym nadano tę przesyłkę.

1d. Do wniosku o płatność dołącza się dokumenty niezbędne do wypłaty środków finansowych z tytułu pomocy, potwierdzające spełnienie warunków wypłaty pomocy, których wykaz zawiera formularz wniosku o płatność.

2. Beneficjenci, którymi są osoby wspólnie wnioskujące, składają wspólny wniosek o płatność.

3. Jeżeli wniosek o płatność nie został wypełniony we wszystkich wymaganych pozycjach lub nie dołączono do niego wymaganych dokumentów lub wniosek lub dokumenty nie spełniają innych wymagań, Agencja wzywa beneficjenta, w formie pisemnej, do usunięcia braków w terminie 14 dni od dnia doręczenia wezwania.

4. Jeżeli beneficjent pomimo wezwania nie usunął braków w wyznaczonym terminie, Agencja wzywa ponownie beneficjenta, w formie pisemnej, do usunięcia braków w terminie 14 dni od dnia doręczenia wezwania.

5. Jeżeli beneficjent pomimo powtórnego wezwania nie usunął braków, Agencja rozpatruje wniosek o płatność w zakresie, w jakim został wypełniony, oraz na podstawie dołączonych i poprawnie sporządzonych dokumentów.

6. Agencja, w trakcie rozpatrywania wniosku o płatność, może wzywać beneficjenta, w formie pisemnej, do wyjaśnienia faktów istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy lub przedstawienia dowodów na potwierdzenie tych faktów, w terminie 14 dni od dnia doręczenia wezwania.

§ 29. 1. Agencja rozpatruje wniosek o płatność w terminie 3 miesięcy i dokonuje wypłaty środków finansowych z tytułu pomocy niezwłocznie po pozytywnym rozpatrzeniu wniosku o płatność.

2. Agencja, na uzasadnioną prośbę beneficjenta, może wyrazić zgodę na przedłużenie terminu wykonania przez beneficjenta określonych czynności w toku postępowania w sprawie wypłaty pomocy, przy czym przedłużenie terminów wykonania przez beneficjenta określonych czynności nie może przekroczyć łącznie 30 dni.

3. Do trybu rozpatrywania wniosku o płatność stosuje się odpowiednio przepisy § 20 i § 21.

§ 30. 1. W razie śmierci beneficjenta będącego osobą fizyczną, rozwiązania, połączenia lub podziału beneficjenta będącego osobą prawną lub jednostką organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej lub wystąpienia innego zdarzenia prawnego, w wyniku których zaistnieje następstwo prawne, następcy prawnemu beneficjenta może być przyznana pomoc na operację, którą realizował beneficjent, jeżeli:

- 1) są spełnione warunki określone w art. 43 ust. 2 ustawy;
- 2) na następcę prawnego beneficjenta przeszły prawa beneficjenta nabyte w ramach realizacji tej operacji oraz inne jego prawa niezbędne do jej zrealizowania.

⁴⁴⁾ Zdanie drugie w brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 13 lit. a rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 3.

⁴⁵⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 13 lit. b rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 3.

2. Wniosek następcy prawnego beneficjenta o przyznanie pomocy, zwany dalej „wnioskiem następcy”, składa się w oddziale regionalnym Agencji właściwym ze względu na miejsce realizacji operacji, w terminie 2 miesiące od dnia zaistnienia zdarzenia określonego w ust. 1.

3. Do wniosku następcy dołącza się dokument potwierdzający fakt zaistnienia następstwa prawnego.

4. Jeżeli nie zostało zakończone postępowanie sądowe o stwierdzenie nabycia spadku, spadkobierca beneficjenta dołącza do wniosku następcy oświadczenie o trwającym postępowaniu sądowym o stwierdzenie nabycia spadku albo w przedmiocie wydania europejskiego poświadczenia spadkowego ze wskazaniem sądu prowadzącego sprawę i sygnatury akt sprawy.

5. W przypadku, o którym mowa w ust. 4, spadkobierca przekazuje Agencji, niezwłocznie od dnia uprawomocnienia się postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku albo postanowienia w przedmiocie wydania europejskiego poświadczenia spadkowego, odpis tego postanowienia.

6. Jeżeli z prawomocnego postanowienia sądu o stwierdzeniu nabycia spadku albo zarejestrowanego aktu poświadczenia dziedziczenia, albo europejskiego poświadczenia spadkowego wynika, że uprawnionych do nabycia spadku jest więcej niż jeden spadkobierca, spadkobierca, który złożył wniosek następcy, dołącza do tego wniosku oświadczenia pozostałych spadkobierców, że wyrażają zgodę na przyznanie pomocy temu spadkobiercy.

7. W przypadku złożenia wniosku następcy po upływie terminu, o którym mowa w ust. 2, Agencja nie przyznaje pomocy.

8. Wniosek następcy rozpatruje się w terminie 2 miesiące od dnia jego złożenia.

9. W przypadku nierozpatrzenia wniosku następcy w terminie, o którym mowa w ust. 8, Agencja zawiadamia wnioskodawcę o przyczynach zwłoki, wskazując nowy termin rozpatrzenia wniosku, nie dłuższy niż 2 miesiące.

10. Do wniosku następcy i trybu jego rozpatrywania stosuje się odpowiednio przepisy:

- 1) § 13 ust. 1 pkt 1, 2, 2a, 4, 7, 9, 10 i 12, ust. 3 pkt 1–6, 8–10, 13–23, 27 i 28 oraz ust. 4 i 5, § 14 ust. 3, § 15 oraz § 19–21 – w przypadku operacji w obszarze, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 1 lit. a–d;
- 2) § 13 ust. 1 pkt 1, 2, 2a, 4, 7, 9, 10 i 12, ust. 3 pkt 1a, 2, 4–5a, 8–10, 13, 14, 17–18a, 20–23, 27 i 28 oraz ust. 4 i 5, § 14 ust. 3, § 15 oraz § 19–21 – w przypadku operacji w obszarze nawadniania w gospodarstwie;
- 3)⁴⁶⁾ § 13 ust. 1 pkt 1, 2, 2a, 4, 7, 9, 10 i 12, ust. 3 pkt 1b, 2, 4, 8–10, 13, 14, 20–23, 25, 27a i 28 oraz ust. 4 i 5, § 14 ust. 3, § 15 oraz § 19–21 – w przypadku operacji w obszarze zielona energia w gospodarstwie.

§ 31. 1. W razie zbycia całości lub części gospodarstwa, po przyznaniu pomocy, nabywcy gospodarstwa lub jego części pomoc jest przyznana, na jego wniosek, po uprzednim zgłoszeniu Agencji przez beneficjenta zamiaru zbycia gospodarstwa albo jego części, jeżeli są spełnione warunki określone w art. 43 ust. 2 ustawy.

2. Agencja, w związku ze zgłoszeniem, o którym mowa w ust. 1, ustala, czy względy ekonomiczne uzasadniają zbycie gospodarstwa lub jego części w celu kontynuacji operacji i czy zbycie tego gospodarstwa nie jest sprzeczne z zapewnieniem trwałości operacji zgodnie z art. 71 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 oraz informuje beneficjenta o warunkach ubiegania się o przyznanie pomocy przez nabywcę, w tym o okolicznościach faktycznych lub prawnych, wykluczających przyznanie pomocy.

3. Dokonując ustaleń, o których mowa w ust. 2, Agencja może żądać od beneficjenta przedłożenia stosownych dokumentów lub złożenia wyjaśnień.

4. Wniosek nabywcy o przyznanie pomocy, zwany dalej „wnioskiem nabywcy”, składa się w oddziale regionalnym Agencji właściwym ze względu na miejsce realizacji operacji, w terminie 2 miesiące od dnia nabycia gospodarstwa albo jego części, o których mowa w ust. 1.

5. Do wniosku nabywcy dołącza się dokument potwierdzający nabycie gospodarstwa albo jego części, o których mowa w ust. 1.

6. W przypadku złożenia wniosku nabywcy, po upływie terminu, o którym mowa w ust. 4, Agencja nie przyznaje pomocy.

⁴⁶⁾ Dodany przez § 1 pkt 14 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 3.

7. Wniosek nabywcy rozpatruje się w terminie 2 miesięcy od dnia jego złożenia.

8. W przypadku nierozpatrzenia wniosku nabywcy w terminie, o którym mowa w ust. 7, Agencja zawiadamia wnioskodawcę o przyczynach zwłoki, wskazując nowy termin rozpatrzenia wniosku, nie dłuższy niż 2 miesiące.

9. Do wniosku nabywcy i trybu jego rozpatrywania stosuje się odpowiednio przepisy:

- 1) § 13 ust. 1 pkt 1, 2, 2a, 4, 7, 9, 10 i 12, ust. 3 pkt 1–6, 8–10, 13–23, 27 i 28 oraz ust. 4 i 5, § 14 ust. 3, § 15 oraz § 19–21 – w przypadku operacji w obszarze, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 1 lit. a–d;
- 2) § 13 ust. 1 pkt 1, 2, 2a, 4, 7, 9, 10 i 12, ust. 3 pkt 1a, 2, 4–5a, 8–10, 13, 14, 17–18a, 20–23, 27 i 28 oraz ust. 4 i 5, § 14 ust. 3, § 15 oraz § 19–21 – w przypadku operacji w obszarze nawadniania w gospodarstwie;
- 3)⁴⁷⁾ § 13 ust. 1 pkt 1, 2, 2a, 4, 7, 9, 10 i 12, ust. 3 pkt 1b, 2, 4, 8–10, 13, 14, 20–23, 25, 27a i 28 oraz ust. 4 i 5, § 14 ust. 3, § 15 oraz § 19–21 – w przypadku operacji w obszarze zielona energia w gospodarstwie.

§ 32. 1. Wysokość pomocy przyznanej następcy prawnemu beneficjenta albo nabywcy gospodarstwa lub jego części nie może przekraczać kwoty, która nie została wypłacona temu beneficjentowi, oraz limitu, o którym mowa w § 8 ust. 1 lub 1b.

2. Umowa zawarta z następcą prawnym beneficjenta albo nabywcą gospodarstwa albo jego części określa warunki kontynuowania realizacji operacji.

§ 33. 1. W przypadkach określonych w § 30 i § 31 pomoc przyznaje się następcy prawnemu beneficjenta albo nabywcy gospodarstwa lub jego części do wysokości limitu, o którym mowa w § 8 ust. 1 lub 1b.

2. Jeżeli suma kwot pomocy wypłaconej w ramach operacji zrealizowanych przez beneficjenta i jego następcę prawnego albo nabywcę gospodarstwa beneficjenta lub jego części i kwot pomocy przyznanej w ramach operacji, których realizacja nie została jeszcze zakończona przez beneficjenta i jego następcę prawnego albo nabywcę gospodarstwa beneficjenta lub jego części, przekracza limit, o którym mowa w § 8 ust. 1 lub 1b, następca prawny beneficjenta albo nabywca gospodarstwa lub jego części nie zwraca pomocy wypłaconej przed dniem zaistnienia następstwa prawnego albo nabycia gospodarstwa beneficjenta lub jego części, jeżeli ten następca albo nabywca realizuje zobowiązania beneficjenta.

3. W przypadku beneficjentów, którymi są osoby wspólnie wnioskujące, pomoc może być przyznana następcy prawnemu jednego z takich beneficjentów albo nabywcy gospodarstwa albo jego części, jeżeli zgodę na to wyrażą na piśmie pozostałe osoby wspólnie wnioskujące.

§ 34. Obliczania i oznaczania terminów związanych z wykonywaniem czynności w toku postępowania w sprawie przyznania pomocy i wypłaty środków finansowych z tytułu pomocy dokonuje się zgodnie z przepisami Kodeksu cywilnego dotyczącymi terminów.

§ 35. W 2015 r.:

- 1) nie stosuje się przepisu § 10 ust. 3 w zakresie dotyczącym terminu rozpoczęcia naboru wniosków o przyznanie pomocy;
- 2) Agencja udostępni formularz wniosku o płatność oraz wzór umowy najpóźniej w dniu rozpoczęcia terminu składania wniosków o przyznanie pomocy;
- 3) w przypadku podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy, który nie złożył wniosku o jednolitą płatność obszarową na podstawie przepisów o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego lub pomoc finansową w ramach działań obszarowych objętych programem lub nie podlega obowiązkowi dywersyfikacji upraw zgodnie z art. 44 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1307/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego przepisy dotyczące płatności bezpośrednich dla rolników na podstawie systemów wsparcia w ramach wspólnej polityki rolnej oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 637/2008 i rozporządzenie Rady (WE) nr 73/2009 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 608, z późn. zm.) i prowadzi uprawę roślin jednorocznych, poza dokumentami wymienionymi w § 13 ust. 3 do wniosku o przyznanie pomocy dołącza on dokumenty potwierdzające rodzaj i wielkość produkcji roślinnej w roku, w którym przypada dzień rozpoczęcia terminu składania wniosków o przyznanie pomocy.

§ 35a. 1. Podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy, który nie usunął, zgodnie z wezwaniem, o którym mowa w § 15 ust. 1, wszystkich braków wskazanych przez Agencję we wniosku złożonym w ramach naboru wniosków o przyznanie pomocy ogłoszonego w 2015 r., może usunąć te braki do dnia 29 kwietnia 2016 r.

2. Jeżeli podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy nie usunął do dnia, o którym mowa w ust. 1, wszystkich braków wskazanych przez Agencję we wniosku złożonym w ramach naboru wniosków o przyznanie pomocy ogłoszonego w 2015 r., Agencja nie przyznaje pomocy. Przepis art. 35 ust. 1 ustawy, dotyczący odmowy przyznania pomocy, stosuje się odpowiednio.

§ 35b. W odniesieniu do wniosków o przyznanie pomocy złożonych w 2016 r. termin, o którym mowa w § 19 ust. 1, wynosi 11 miesięcy od dnia podania do publicznej wiadomości informacji, o której mowa w § 18 ust. 1.

⁴⁷⁾ Dodany przez § 1 pkt 15 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 3.

§ 35c. W odniesieniu do wniosków o przyznanie pomocy złożonych w 2018 r. termin, o którym mowa w § 19 ust. 1, wynosi 14 miesięcy od dnia podania do publicznej wiadomości informacji, o której mowa w § 18 ust. 1.

§ 35d. 1. W 2019 r. ogłoszenie o naborze wniosków o przyznanie pomocy podaje się do publicznej wiadomości nie później niż 7 dni przed dniem planowanego rozpoczęcia terminu składania tych wniosków.

2. W przypadku ogłoszenia o naborze wniosków o przyznanie pomocy podanego do publicznej wiadomości w 2019 r., termin, o którym mowa w § 10 ust. 3, nie może być krótszy niż 14 dni i dłuższy niż 60 dni.

§ 35e. Do wniosków o przyznanie pomocy w obszarze nawadniania w gospodarstwie, złożonych w naborach rozpoczynających się w okresie od dnia 1 listopada 2020 r. do dnia 30 czerwca 2021 r., które nie spełniają wymagań określonych w § 14 ust. 1a, stosuje się § 15.

§ 35f.⁴⁸⁾ Do wniosków o przyznanie pomocy w obszarze nawadniania w gospodarstwie, złożonych w naborach rozpoczynających się od dnia 1 września 2022 r., które nie spełniają wymagań określonych w § 14 ust. 1a, stosuje się § 15.

§ 36. 1. Koszty ogólne poniesione przed dniem wejścia w życie rozporządzenia podlegają refundacji w pełnej wysokości określonej w § 7 ust. 4, jeżeli zostały:

- 1) poniesione od dnia 1 stycznia 2014 r.;
- 2) uwzględnione w oddzielnym systemie rachunkowości albo do ich identyfikacji wykorzystano odpowiedni kod rachunkowy, o których mowa w art. 66 ust. 1 lit. c pkt i rozporządzenia nr 1305/2013.

2. Do przyznawania i wypłaty środków finansowych z tytułu kosztów ogólnych, o których mowa w ust. 1, przepisu § 26 ust. 2 nie stosuje się.

§ 37. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia⁴⁹⁾.

⁴⁸⁾ Dodany przez § 1 pkt 16 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 3.

⁴⁹⁾ Rozporządzenie zostało ogłoszone w dniu 11 września 2015 r.

Załącznik do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi
z dnia 21 sierpnia 2015 r. (Dz. U. z 2024 r. poz. 1366)

WYKAZ RODZAJÓW INWESTYCJI SŁUŻĄCYCH OCHRONIE ŚRODOWISKA LUB ZAPOBIEGANIU ZMIANIE KLIMATU ORAZ SPOSÓB PRYZNAWANIA PUNKTÓW

Liczba punktów przyznanych za pojedynczą inwestycję służącą ochronie środowiska lub zapobieganiu zmianie klimatu jest określana według wzoru:

$$P = \frac{o \times u \times 10}{m}$$

gdzie:

P – oznacza liczbę punktów za inwestycję służącą ochronie środowiska lub zapobieganiu zmianie klimatu

o – oznacza bezwzględną ocenę inwestycji

u – oznacza udział kosztu kwalifikowalnego inwestycji w kosztach kwalifikowalnych operacji (nie więcej niż 1)

m – oznacza największą bezwzględną ocenę inwestycji wśród wymienionych w tabeli, czyli 41

Lp.	RODZAJ INWESTYCJI	Bezwzględna ocena inwestycji (pkt)
1	2	3
I. Inwestycje związane z produkcją zwierzęcą:		
1	Chlewnia bezściółkowa z hydraulicznym systemem usuwania odchodów spod rusztów	17
2	Chlewnia na płytkiej ściółce z automatycznym systemem usuwania odchodów	23
3	Chlewnia na głębokiej ściółce	22
4	Tuczarnia bezściółkowa	16
5	Chlewnia do produkcji prosiąt ściółkowa (modernizacja budynku)	17
6	Chlewnia z wydzielonymi boksami do odpoczynku, bezściółkowa z matami dla loch zasuszonych i loch z prosiętami z automatycznym systemem usuwania odchodów	17
7	Urządzenia do zadawania pasz na mokro – dotyczy świń	8
8	Mokry system do zadawania pasz płynnych ze sterowaniem komputerowym – dotyczy świń	18
9	Automatyczny system do zadawania pasz suchych do koryt – dotyczy świń	15
10	Automatyczny system do zadawania pasz suchych do karmników sterowany komputerem – dotyczy świń	18
11	Indywidualny system zadawania pasz – dotyczy świń	18
12	Obora płytka wolnostanowiskowa (maty) z automatycznym systemem usuwania odchodów	17
13	Obora płytka wolnostanowiskowa (ściółka) z automatycznym systemem usuwania odchodów	23
14	Obora na głębokiej ściółce wolnostanowiskowa	22
15	Obora uwięziowa, bezściółkowa lub ściółkowa (modernizacja budynku)	16
16	Obora wolnostanowiskowa boksowa bezściółkowa	17
17	Robot do doju krów – jednostanowiskowy	15
18	Robot do doju krów – dwustanowiskowy	15
19	Dojarnia „rybia ość”: 2x3, 2x4, 2x5, 2x6, 2x8, 2x10	14
20	Dojarnia tandem: 2x3, 2x4, 2x5	14
21	Dojarnia równoległa: 1x4, 2x4, 2x5, 2x6, 2x8, 2x10	14
22	Dojarnia karuzelowa	14

1	2	3
23	Zestaw wentylatorów ze sterowaniem dla dojarni	26
24	System wykrywania rui u krów	8
25	Zbiornik – chłodnia do mleka z odzyskiem ciepła	21
26	Płyty wymiennik ciepła podczas chłodzenia mleka	14
27	System odzysku wody z mycia urządzeń udojowych	13
28	Bukaciarnia wolnostanowiskowa z automatycznym systemem usuwania odchodów spod rusztów	17
29	Bukaciarnia stanowiskowa na płytce ściółce z mechanicznym systemem usuwania odchodów na korytarzu gnojowo-spacerowym	23
30	Bukaciarnia na głębokiej ściółce	22
31	Cielętnik bezściółkowy (modernizacja budynku)	16
32	Cielętnik ściółkowy (modernizacja budynku)	17
33	Bukaciarnia stanowiskowa z matami z mechanicznym systemem usuwania odchodów	17
34	Wóz paszowy TMR – przyczepiany bez frezu do załadunku 8 m ³ , 12 m ³ , 18 m ³ , 24 m ³	15
35	Wóz paszowy TMR – przyczepiany z frezem do załadunku 12 m ³ , 18 m ³ , 24 m ³	18
36	Wóz paszowy TMR – samobieżny bez freza do załadunku 18 m ³ , 24 m ³	15
37	Wóz paszowy TMR – samobieżny z frezem do załadunku 12 m ³ , 18 m ³ , 24 m ³	18
38	Automat do pasz objętościowych i treściwych TMR (obora uwięziowa i wolnostanowiskowa)	18
39	Automat do pasz treściwych (obora uwięziowa i obora wolnostanowiskowa)	16
40	Robot samobieżny do zadawania paszy TMR (obory wolnostanowiskowe)	18
41	Automat do pasz objętościowych (obora wolnostanowiskowa i obora uwięziowa)	11
42	Robot do podgarniania paszy (obora wolnostanowiskowa)	11
43	Silos na pasze treściwe	11
44	Silos przejazdowy na kiszonkę jednokomorowy (wielokomorowy)	10
45	Beczkowozy z poidłami do pojenia zwierząt w chowie pastwiskowym	5
46	Przenośnik do usuwania obornika słomianego z formowaniem przyzmy obornika od spodu (słoma krótko cięta)	25
47	Przenośnik do usuwania odchodów w kanałach otwartych na płytę gnojową	19
48	Przenośnik do usuwania gnojowicy spod rusztów	19
49	Pompa-mieszadło do gnojowicy dostosowana do zbiorników zamkniętych	16
50	Pompa do gnojowicy lub gnojówki dostosowana do zbiorników zamkniętych	15
51	Pompa-mikser do gnojowicy dostosowana do zbiorników zamkniętych	15
52	Zestaw pompowo-transportowy do napełniania i opróżniania zbiornika na gnojowicę	24
53	System odzysku ciepła z obornika i gnojowicy	20
54	Zbiornik na gnojowicę zamknięty	26
55	Zbiornik na gnojówkę zamknięty	13
56	Płyta gnojowa z murkami bocznymi i zbiornikiem na gnojówkę zamkniętym	25
57	Płyta gnojowa z murkami bocznymi i zbiornikiem na gnojówkę z kontrolą szczelności	25
58	Separator gnojowicy do odzysku ściółki	23
59	Separator gnojowicy z komorą magazynującą	29
60	Robot do czyszczenia rusztów	24

1	2	3
61	System wentylacji nawiewno-wywiewnej sterowany komputerem z zastosowaniem filtrów powietrza	25
62	Zestaw wentylatorów ze sterowaniem automatycznym lub zestaw wentylatorów ze sterowaniem dla obory oraz systemem filtrów powietrza	25
63	Panele dachowych ogniw fotowoltaicznych – dotyczy budynków inwentarskich	18
64	Pompa ciepła – dotyczy budynków inwentarskich	18
65	System odzysku ciepła wydalanego z budynku – dotyczy budynków inwentarskich	41
66	Zastosowanie przeszkleń kalenicowych i dachowych oraz zastosowanie oświetlenia ledowego – dotyczy budynków inwentarskich	15
67	Komputer wraz z programem lub program – do zarządzania gospodarstwem lub stadem	14
II. Urządzenia wraz z oprogramowaniem wspierające proces podejmowania decyzji oraz prowadzenie gospodarstwa rolnego:		
68	Urządzenia GPS pozwalające mapować pola	7
69	Komputery pokładowe sterujące precyzyjną dawką nawozów mineralnych, środków ochrony roślin (do rozsiewaczy nawozów, opryskiwaczy środków ochrony roślin)	9
70	Ręczne urządzenia do oznaczania zaopatrzenia roślin w azot	9
III. Opryskiwacze do stosowania środków ochrony roślin (maksymalnie 17 punktów):		
71	Opryskiwacze polowe (rękawowe) z pomocniczym strumieniem powietrza (PSP)	8
72	Opryskiwacze sadownicze osłonowe (tunelowe i reflektorowe)	10
73	Opryskiwacze sadownicze deflektorowe i wielogardzielowe (z kierowanym strumieniem powietrza)	8
74	Opryskiwacze rzędowe (w tym z PSP), pasowe i osłonowe stosowane w uprawach polowych, warzywniczych, szkółkarskich lub na plantacjach owoców miękkich	8
75	Dodatkowe punkty za opryskiwacz z wyposażeniem w:	
	1) urządzenia sterujące automatycznie precyzyjną dawką środków ochrony roślin w zależności od prędkości jazdy	6
	2) komputerowy (elektroniczny) system automatycznego sterowania dawką oraz sekcjami lub rozpylaczami z wykorzystaniem sygnału GPS	12
	3) zdalnie wyłączane sekcje lub rozpylacze	6
	4) głowice wielorozpylaczowe	6
	5) dodatkowy zbiornik na wodę do mycia opryskiwacza lub odrębny zestaw do płukania i mycia opryskiwacza na polu	3
IV. Rolnicze stacje meteo wraz z oprogramowaniem do prognozowania występowania chorób lub szkodników		9
V. Maszyny do stosowania nawozów mineralnych:		
76	2-tarczowe rozsiewacze nawozów sterujące precyzyjną dawką nawozów mineralnych proporcjonalnie do prędkości jazdy	7
77	2-tarczowe rozsiewacze nawozów z kontrolowanym promieniem rozrzutu (np. system siewu granicznego)	7
78	Agregaty nawozowo-siewne z nawożeniem około nasiennym (dogłębowym)	9

1	2	3
VI. Urządzenia do przechowywania i stosowania nawozów naturalnych:		
79	Kompostowniki	5
80	Wozy asenizacyjne z aplikatorami gnojowicy typu lub wyłącznie aplikatory typu:	
	1) węże wleczone	4
	2) doglebowe redlicowe	8
	3) doglebowe talerzowe	8
	4) stopkowe, łyżwowe	5
	5) szczelinowe tarczowe	8
81	Rozrzutniki obornika i kompostu:	
	1) z adapterem pionowym 2 lub 4-walcowym	6
	2) z adapterem rozdrabniającym poziomym i tarczami rozrzucającymi	8
82	Dodatkowe punkty za wyposażanie rozrzutników w:	
	1) zasuwę (gródź) skrzyni ładunkowej umieszczoną przed adapterami rozrzucającymi	2
	2) deflektory (klapy, osłony) kierunku rozrzutu obornika	2
83	Aeratory do produkcji kompostu z obornika i masy organicznej	5
VII. Maszyny do uprawy gleby:		
84	Plugi dłutowe, kultywatory dłutowe, grubery	8
85	Głębosze	8
86	Zestawy do uprawy i siewu bezpośredniego (bezorkowa uprawa gleby), w tym zestawy z nawożeniem pasowym	13
87	Brony talerzowe do szybkiego wymieszania obornika z glebą (przykrywania obornika na polu)	8
88	Chwastownik, brona chwastownik	10
89	Mulczery przygotowujące mulcz ze słomy oraz z roślin uprawianych jako śródplony i międzyplony	6
90	Siewniki do poplonów i agregaty uprawowo-siewne z siewnikiem do poplonów	8
91	Pielniki do upraw międzyrzędowych	10
92	Pielniki do upraw międzyrzędowych z doglebowymi aplikatorami nawozów, mikroelementów lub biopreparatów	13
93	Pielniki boczne do sadów	10
94	Urządzenia do rozkładania włókna, folii i słomy	9
VIII. Maszyny i urządzenia ograniczające skażenia w ośrodku gospodarczym:		
95	Stanowiska do mycia i płukania sprzętu, w tym stanowiska typu biobed	8
96	Zbiornikowe systemy bioremediacji (neutralizacji)	8
97	Oczyszczalnie ścieków na potrzeby prowadzonej działalności rolniczej	8
98	Piece na biomasę na potrzeby prowadzonej działalności rolniczej	10
99	Urządzenia do pozyskiwania energii z odnawialnych źródeł energii na potrzeby prowadzonej działalności rolniczej:	
	1) panele słoneczne, ogniwa fotowoltaiczne – nie dotyczy budynków inwentarskich; małe elektrownie wiatrowe o mocy do 40 kW	15
	2) pompy ciepła – nie dotyczy budynków inwentarskich	12

1	2	3
IX. Inwestycje budowlane:		
100	Wymiana eternitowych pokryć dachowych budynków gospodarczych, zakup blachy	5
101	Termomodernizacja budynków służących do produkcji rolnej	7
X. Urządzenia służące do uprawy, pielęgnacji i zbioru z trwałych użytków zielonych:		
102	Pługi łukowe	5
103	Glebogryzarki	5
104	Wały i włóki łukowe	5
105	Urządzenia do zbioru skoszonej biomasy: prasy rolujące, prasy kostkujące, prasoowijarki, sieczkarnie z osprzętem, przyczepy zbierające oraz owijarki bel folią	5
106	Specjalistyczne przyczepy do transportu sianokiszonki	5
107	Grodzenie pastwisk	5
XI. Urządzenia do konserwacji i magazynowania pasz objętościowych z runi łąkowej (silosy, płyty betonowe):		
108	Silosy płaskie (płyty betonowe)	10
109	Wiaty (zadaszenia) i magazyny do przechowywania siana luzem lub w balotach	5
110	Suszarnie podłogowe i tunelowe do siana	5
XII. Zakładanie sadów i plantacji krzewów owocowych:		
111	Zakup sadzonek – sady i plantacje krzewów owocowych	10
112	Zakup sadzonek – ekologiczne sady i plantacje krzewów owocowych	15